ORSA KOMMUN

Årsredovisning 2022

ORSA KOMMUN

Innehåll

INLEDNING

Inledning - om årsredovisningen 5
Kommunstyrelsens ordförande 6
Hit gick skattepengarna 2022 7
Vision Orsa 2050 8

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Översikt över verksamhetens utveckling 10
Den kommunala koncernen 13
Organisationsschema 13
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 15
Händelser av väsentlig betydelse 20
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 27
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 30
Balanskravsresultat 38
Väsentliga personalförhållanden 39
Förväntad utveckling 42

RÄKENSKAPER

Resultaträkning 48
Balansräkning 49
Kassaflödesrapport 50
Noter 51
Driftredovisning 62
Investeringsredovisning 63

REVISIONSBERÄTTELSE

..... 64

BILAGA

Bilaga 1 - Ekonomisk redovisning verksamheterna 66

Omslagsbild: Utsikt från Fryksås fäbod

Inledning

Inledning – om årsredovisningen

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) ska kommuner upprätta en årsredovisning för räkenskapsåret. Årsredovisningen omfattar perioden januari till och med sista december 2022.

I kommunens årsredovisning lämnar kommunstyrelsen en övergripande rapport till kommunfullmäktige om hur kommunen lyckats leva upp till de prioriteringar som finns i kommunplanen. Årsredovisningen visar kommunens resultat för det gångna året, både ekonomiskt resultat och resultat för politiska mål och uppdrag. Årsredovisningen består av två delar: Förvaltningsberättelse och Räkenskaper.

Läsanvisningar

I Förvaltningsberättelse lämnas information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning[1]. Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av kommunens verksamhet det gångna året. Förvaltningsberättelsen är strukturerad enligt de krav som finns i lagen om kommunal bokföring och redovisning samt de rekommendationer[2] som ges ut av RKR, Rådet för kommunal redovisning.

I Räkenskaper redovisas det ekonomiska resultatet för det gångna året i form av resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Redovisningen sker för kommunen och den kommunala koncernen i sammanställda räkenskaper.

Räkenskaperna innehåller också driftsredovisning och investeringsredovisning. Drifts- och investeringsredovisningen ska tillgodose fullmäktiges behov av uppföljning och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Samtidigt ska den tillgodose externa intressenters behov av information om hur resurserna fördelas och förbrukas av verksamheterna.

Årsredovisningen innehåller också Revisionsberättelsen samt bilagan Ekonomiska rapporter verksamheterna. I Ekonomiska rapporter verksamheterna redovisas ekonomiska översikter över kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, övriga nämnder samt utskott.

[1] (2018:597)
[2] i Rekommendation R15 (Rådet för kommunal redovisning)

Ett år med goda resultat!

Vi lägger ytterligare ett år med goda ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat bakom oss. Det ekonomiska resultatet för 2022 är rejält bättre än budget och vi har ett bra utgångsläge inför de bistrare tider som väntas komma.

Inom samtliga av fokusområdena skola, omsorg och näringsliv tar vi kliv framåt.

En ökad andel av eleverna i årskurs 9 klarar behörigheten till gymnasiet med utfall som är det bästa på åtta år. Meritvärdet är det näst bästa inom samma tidsperiod. Samtidigt ser vi att vi släpar efter i årskurs 6. Åtgärder för att ge våra barn och unga en bra start i livet har högsta prioritet.

Även inom äldreomsorgen går många nyckeltal i rätt riktning, både när det gäller särskilt boende och hemtjänst. Väntetiden för en plats på SÄBO och efterfrågan på hemtjänst ökade under året och trycket har ökat ytterligare in på nya året. Det visar att det är viktigt att komma i gång med byggande av ett nytt särskilt boende och fler trygghetsboendeplatser.

Företagsklimatet har enligt Svenskt Näringslivs undersökning stärkts och företagarnas sammanfattande omdöme om företagsklimatet i Orsa är det högsta sedan undersökningen startade. Sedan bottennoteringen 2015 då Orsa rankades 269 bland landets kommuner har vi klättrat till plats 55. Bra förutsättningar för företagen och företagarna i Orsa är högt prioriterat och arbetet ska fortsätta med oförminskad kraft.

2023 innebär ny mandatperiod och en ny politisk ledning. Tillsammans med övriga partier vill vi fortsätta bygga en stark kommun med framtidstro och utvecklingsmöjligheter. Fler ska ges möjlighet att vara delaktiga och vi ska arbeta aktivt för att nå kommunens vision om Sveriges bästa invånardialog med särskilt fokus på barn och unga.

Jag vill tacka alla medarbetare för väl utfört arbete och alla förtroendevalda för goda och konstruktiva diskussioner för Orsas bästa.

Mikael Thalin
Kommunstyrelsens ordförande

Hit gick skattepengarna 2022

100 kr i skatt till Orsa kommun fördelades så här

2022	2021	
27,98 kr	28,23 kr	Äldre- och handikappomsorg
17,68 kr	18,00 kr	Grundskola och fritidsverksamhet
7,95 kr	8,64 kr	Gymnasienämndsverksamhet
7,69 kr	7,54 kr	Förskola
7,17 kr	8,12 kr	Stödfunktioner, administration, utvecklingsmedel med mera
6,05 kr	6,34 kr	Individ- och familjeomsorg
5,49 kr	6,98 kr	Årets resultat
4,93 kr	6,10 kr	Pensioner
2,85 kr	2,26 kr	Gata och park
2,14 kr	2,47 kr	Fritidsverksamhet
2,09 kr	–3,15 kr	Övrigt
1,50 kr	1,40 kr	Räddningstjänst
1,34 kr	1,29 kr	Kulturverksamhet och bibliotek
1,23 kr	1,23 kr	Arbetsmarknadsåtgärder
1,18 kr	1,50 kr	Försörjningsstöd
0,92 kr	0,99 kr	Musikskolan
0,87 kr	1,04 kr	Byggnadsnämndsverksamhet
0,42 kr	0,38 kr	Turism
0,30 kr	0,31 kr	Miljö- och hälsoskydd
0,30 kr	0,28 kr	Föreningsbidrag
0,27 kr	0,31 kr	Näringslivsåtgärder
0,13 kr	0,13 kr	Vatten och avlopp
–0,51 kr	–0,40 kr	Integration
100,00 kr	**100,00 kr**	

Vision Orsa 2050

I Orsa skapar vi med människor, inte för.

I Orsa får du vara den du är och bli den du vill. I Orsa har alla människor plats att växa. Personlig utveckling och ny kunskap har en given plats i vårt samhälle där vi tillsammans hjälps åt att bygga bildning. Här tar vi till oss utbildningar från hela världen och här finns skolan mitt i byn. Här finns barns och ungas perspektiv med i allt vi gör. I Orsa skapar vi mötesplatser där vi utvecklar innovationer och tar idéer till handling. Vi tar vara på de kvaliteter vi har och lär nytt tillsammans. Här är vi nyfikna, har glimten i ögat och har modet att testa nya vägar. Här skapar vi vår framtid.

Vi agerar i en värld av ständig förändring. Vi knyter relationer och utvecklas med vår omvärld och tar in de regionala och globala perspektiven. Vår närhet och kreativitet gör att vi är en av de bästa platserna för samarbeten som skapar värde. Här är alla viktiga i arbetet med att skapa ett hållbart samhälle där vi vill leva, gammal som ung. I Orsa finns gemenskap, mod och skaparkraft.

I Orsa finns livskvalitet.

Att bo i Orsa är att leva.

I Orsa är naturen alltid tillgänglig och synlig. Här finns ett unikt centrum för upplevelser utomhus och här finns den orörda vildmarken och tystnaden. Orsa är en plats som vi är stolta över. Vi tar hand om varandra, vår miljö och vår natur och här behöver ingen vara ensam. Vi har ett liv i balans och det är tryggt att leva just här.

Vi har en fot i historien och en i framtiden. Här finns en kulturbygd med en särskild känsla och anda. Här finns hus som berättar vår historia och nya hållbara boenden som sticker ut. Orsa är en mittpunkt för musik och kultur och här finns en framtidstro där vi bevarar och skapar nytt med stolthet och glädje. I Orsa har vi tid och kraft att leva.

I Orsa gör vi saker möjliga.

I Orsa möter du det enkla.

I Orsa finns en naturlig närhet och ständiga samtal mellan invånare, besökare, föreningar och företagare. Här finns en välkomnande öppenhet som lägger grunden för allt vi gör. Vi kommunicerar i alla riktningar och här finns Sveriges bästa invånardialog.

I Orsa gör vi saker tillsammans och på ett enkelt sätt. Här är det lätt att skapa, mötas, förnya och förvalta. Genom vår öppenhet är vi trovärdiga och har ett klimat där alla strävar efter bra lösningar för dem vi finns till för. Här både vill och hinner vi mer.

Vi och vår skog och mark, våra byar och centrum bjuder in till nya möjligheter. Här finns företagare och entreprenörer som erbjuder tjänster och produkter både lokalt och globalt. Här möter digitala lösningar både unika affärer och personlig service, vilket för många är ett resmål i sig. Här är det helt enkelt lätt att uppleva kvalitet. I Orsa gör vi det möjligt.

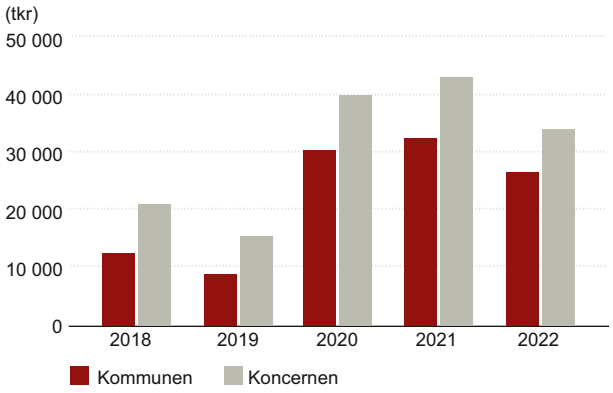
Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Det är ett turbulent år som ligger bakom oss med krig i Ukraina, fortsatt spridning av covid-19 och en kraftig inflation som till stora delar förklaras av stigande priser på el, drivmedel, livsmedel samt höjda räntor. Den förhållandevis svaga kronan bidrar också till den högre inflationen genom att allt som importeras blir dyrare. Ränteeffekten har inte slagit igenom i kommunkoncernen ännu då lånen varit bundna och ränteeffekten blir synlig först när lånen sätts om.

Kommunkoncernen redovisar trots detta ett högt ekonomiskt resultat, 34 mkr (43 mkr) vilket är högre än budgeterat. De helägda bolagens bidrag är 8 mkr (11 mkr).[1]

Årets ekonomiska resultat

Koncernen	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhetens nettokostnader (mkr)	–451	–435	–410	–412	–397
Skatteintäkter (mkr)	492	475	456	432	422
Finansnetto (mkr)	–6	3	–5	–5	–4
Årets resultat (mkr)	34	43	40	16	21
Eget kapital (mkr)	421	387	343	291	275
Soliditet enligt balansräkningen (%)	43	40	37	34	34
Soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden (%)	29	25	21	17	15
Investeringar netto (mkr)	27	72	75	65	82
Självfinansieringsgrad, investeringar (procent)	274	113	102	77	64
Långfristig låneskuld (mkr)	364	394	394	369	349

Verksamhetens nettokostnader består av verksamhetens intäkter minus verksamhetens kostnader och avskrivningar. Nettokostnaderna har det senaste året ökat med 16 mkr samtidigt som skatteintäkterna ökat med 17 mkr vilket ökar verksamhetens resultat. I tabellen definieras skatteintäkter som summan av rena skatteintäkter, generella bidrag och utjämningsbidrag samt fastighetsavgift. Ökningen jämfört med 2021 består till största delen av att de egna skatteintäkterna ökat. Enligt den senaste prognosen bedöms skatteintäkterna öka med ungefär 4 procent per år de närmaste åren. Finansnettot var ovanligt högt 2021 vilket förklaras av försäljningen av aktierna i Grönklittsgruppen AB.

[1] Belopp inom parentes avser 2021 om inget annat anges.

Årets positiva ekonomiska resultat medför en ökning av det egna kapitalet med motsvarande belopp. Soliditeten har utvecklats positivt tack vare goda resultat och sänkt skuldsättning. Det är främst soliditeten inklusive samtliga pensionsåtaganden som har ökat. Förklaringen till den kraftiga ökningen är att de pensionsåtaganden som inte redovisas i balansräkningen (ansvarsförbindelsen) har minskat mellan åren.

Investeringsnettot är relativt lågt men beräknas bli betydligt högre de närmaste åren när det planerade särskilda äldreboendet (SÄBO) och överföringsledningen till Grönklitt genomförs. De investeringar som skett under 2022 är genomförda utan ny upplåning.

De långfristiga låneskulderna återfinns i bolagen. Under året har Orsa Lokaler AB amorterat ett lån om 20 mkr och Orsa Vatten och Avfall har amorterat 10 mkr.

Kommunen	2022	2021	2020	2019	2018
Skatteintäkter (mkr)	492	475	456	432	422
Förändring skatteintäkter (%)	4	4	5	2	–1
Invånare	6 934	6 918	6 877	6 911	6 892
Verksamhetens nettokostnader (mkr)	462	449	425	424	411
Förändring verksamhetens nettokostnader (%)	3	6	0	3	3
Verksamhetens nettokostnad/invånare (kr)	66 628	64 958	61 793	61 330	59 583
Finansnetto (mkr)	–3	7	0	1	1
Årets resultat (mkr)	27	33	31	9	13
Årets resultat i förhållande till skatteintäkter (%)	5,5	6,9	6,7	2,1	3,1
Eget kapital (mkr)	336	309	277	234	225
Eget kapital/invånare (kr)	48 495	44 724	40 217	33 836	32 616
Låneskuld (mkr)	0	0	0	0	0
Låneskuld/invånare (kr)	0	0	0	0	0
Investeringar (mkr)	16	21	24	30	28
Soliditet enligt balansräkningen (%)	70	69	65	61	61
Soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden (%)	41	36	30	23	20
Likvida medel, inklusive placering (mkr)	115	102	74	45	49
Kassalikviditet (exklusive exploateringsfastigheter) (%)	201	180	138	119	123
Årsarbetare	505	507	504	516	529
Lönekostnader (mkr)	299	298	287	285	286
Andel av verksamhetens kostnader (%)	53	56	57	56	58

Skatteintäkter har ökat med nästan 4 procent jämfört med 2021. Antalet invånare har ökat med 16 personer det senaste året.

Verksamhetens nettokostnader (nettot av verksamhetens intäkter, kostnader och avskrivningar) har ökat med 3 procent, underliggande har kostnaderna ökat med 5 procent och intäkterna med 15 procent. Anledningen till de högre intäkterna är främst större statliga bidrag och ökade elintäkter från det delägda bolaget Oreälvens Kraft AB. Den enskilt största kostnadsökning avser fastigheter och förklaras av kostnader för förstudier avseende nytt SÄBO.

Under 2021 såldes aktierna i Grönklittsgruppen AB vilket förklarar förra årets positiva finansnetto. Det senaste året har börsutvecklingen varit negativ vilket medfört att kommunens placeringar har ett lägre värde vid utgången av 2022 än vid samma tid 2021. Under 2022 fick Inlandsbanan AB ett aktieägartillskott vilket värdereglerats. Ingen av händelserna är realiserade, det är endast nedskrivningar i bokföringen.

Årets ekonomiska resultat 27 mkr är 20 mkr högre än budgeterat för 2022. Resultatet utgör 5,5 procent av skatter och bidrag att jämföra med målet 1,5 procent. De stora förklaringarna till den positiva avvikelsen är högre skatte- och elintäkter

samt att nämndernas resultat totalt sett blev 10 mkr bättre än budgeterat. De enskilt största positiva avvikelserna återfinns i utskottet för lärande och gymnasiet. Det egna kapitalet är kommunens samlade resultat och förändringen mellan åren är årets resultat.

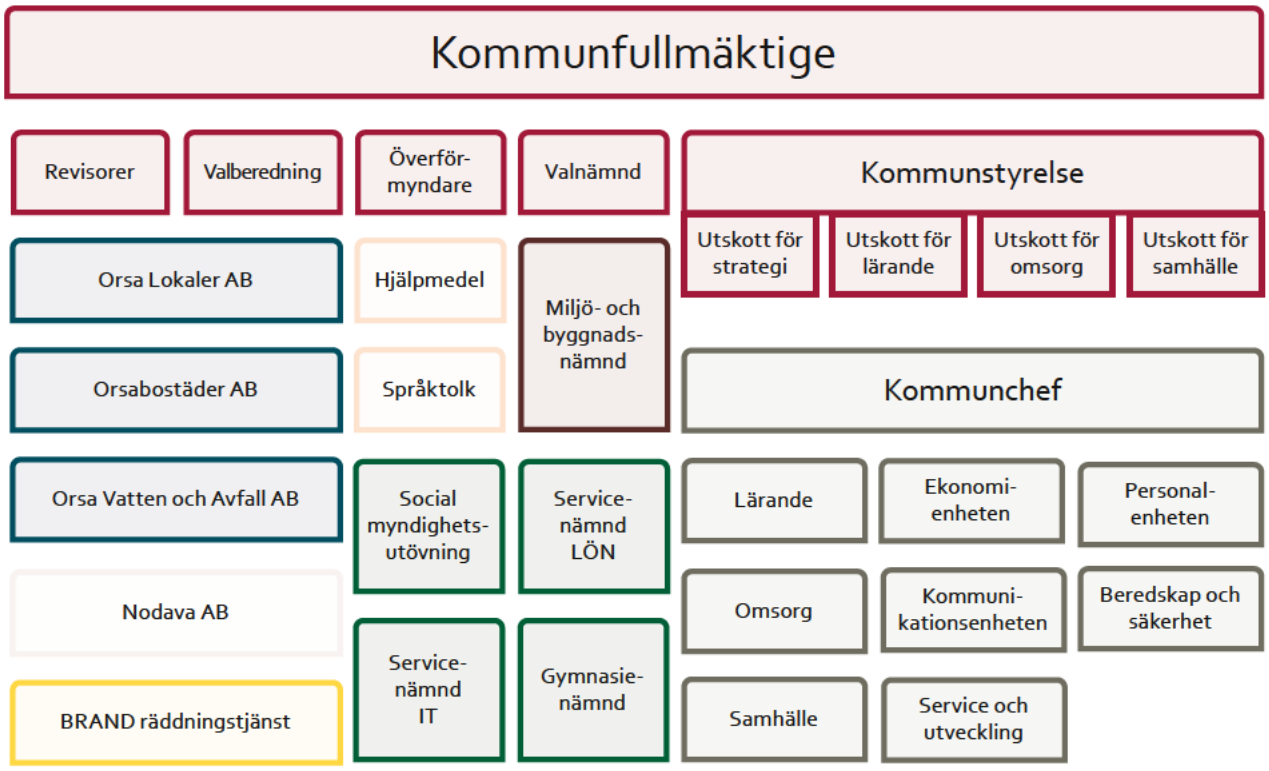
Investeringarna uppgick till 16 mkr jämfört med budgeterat 28 mkr. Det är inom områdena stadsnät samt gator och vägar som de största avvikelserna mot budgeterade investeringar återfinns. De största investeringarna 2022 avsåg stadsnät, gator och vägbelysning samt investeringar i ishallen.

Soliditeten har ökat mellan åren och det är främst soliditeten inklusive samtliga pensionsåtaganden som har ökat. Förklaring till den kraftiga ökningen är att de pensionsåtaganden som inte redovisas i balansräkningen (ansvarsförbindelsen) har minskat mellan åren.

De likvida medlen består av kommunens bankkonton och fondplaceringar. Det goda resultatet och de förhållandevis låga investeringarna bidrar till att de likvida medlen ökat. Kassalikviditeten är de likvida medlen i förhållande de till de kortfristiga skulderna vilket visar kommunens betalningsförmåga på kort sikt. Kassalikviditeten bör vara minst 100 procent och i kommunen är den 201 procent.

Antalet årsarbetare uppgår 2022 till 505. Under 2021 flyttades miljökontorets personal över till Mora kommun vilket också bidrar till den låga kostnadsökningen mellan 2021 och 2022. Pensionskostnaderna var också betydligt lägre 2022 jämfört med 2021.

Den kommunala koncernen

= Politisk organisation, Orsa
= Gemensamma nämnder, kommun, region
= Gemensam nämnd, Mora, Orsa
= Gemensamma nämnder, Mora, Orsa, Älvdalen
= Helägda bolag, Orsa
= Samägda bolag, Orsa Vatten och Avfall, Moravatten, Älvdalen Vatten och Avfall
= Kommunalförbund, Mora, Orsa, Älvdalen, Vansbro, Leksand
= Tjänstemannaorganisation

ORSA KOMMUN

Kommunkoncernen är det samlade begreppet för hela kommunens verksamheter. Här ingår såväl den politiska organisationen, tjänstemannaorganisationen samt helägda bolag. Kommunens uppgifter och befogenheter regleras ytterst av regeringsformen och kommunallagen.

I den kommunala koncernen ingår bolag där kommunen har minst 20 procents inflytande. Kommunen äger 35 % i Oreälvens Kraft AB men inflytandet beräknas inte vara så stort att kommunens andel av bolaget ska konsolideras. Kommunen är även delägare i Visit Dalarna AB till 6,67 %, och Inlandsbanan AB 6 %. Det finns ytterligare en gemensam verksamhet som inte framgår av organisationsschemat, Upphandlingsenheten, som delas mellan kommunerna i Mora, Orsa och Älvdalen.

Sedan 1 januari 2023 har Orsa och Mora en gemensam miljö- och byggnadsnämnd och de båda byggnadsnämnderna i Mora och Orsa samt den tidigare gemensamma miljönämnden har upphört.

Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna bildade politisk ledning för mandatperioden 2018–2022 med följande mandat: Centerpartiet 13 mandat, Kristdemokraterna 2 mandat, Miljöpartiet 1 mandat.

Valet till kommunfullmäktige i september 2022 resulterade i följande mandat: Vänsterpartiet 2 mandat, Socialdemokraterna 7 mandat, Miljöpartiet 1 mandat, Centerpartiet 11 mandat, Kristdemokraterna 2 mandat, Moderaterna 3 mandat, Sverigedemokraterna 5 mandat.

Centerpartiet och Socialdemokraterna bildar politisk majoritet i Orsa kommun 2022–2026.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

I begreppet ekonomisk ställning innefattar vi inte bara hur det ser ut idag utan också hur förutsättningarna är för att bedriva den verksamhet vi önskar även i framtiden. Här ingår att förbereda oss för de framtida investeringsbehoven, som ökar.

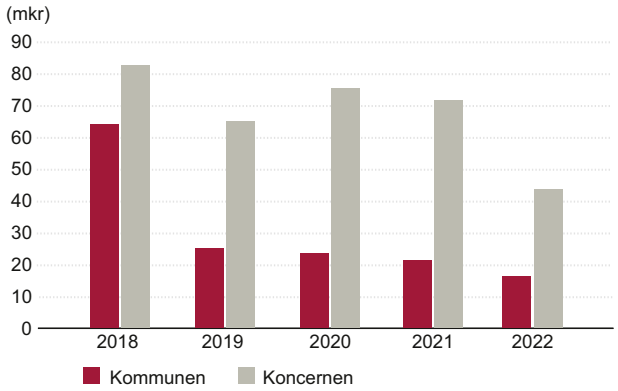
Den osäkerhet som råder detta år och som ser ut att fortsätta en tid framöver är den höga inflationen, osäkerheten på räntemarknaden och de högre pensionskostnaderna. Vart detta kommer att ta vägen påverkas förmodligen till stora delar av omvärlden och de konflikter som pågår.

Koncernen

I kommunkoncernen ingår de helägda dotterbolagen Orsa Lokaler AB (OLAB), Orsabostäder AB (OBAB) samt Orsa Vatten och Avfall AB (OVAB). Koncernens ekonomiska resultat uppgår till 34 mkr (43 mkr 2021). Avvikelsen mellan åren är fördelad med 6 mkr lägre resultat i kommunen och cirka 1 mkr i resultatförsämring per bolag. Både OLAB och OBAB har ökat sina hyresintäkter under året. En stor del av kostnadsökningen i bolagen avser el. Vad gäller OVAB så har även ökade transportkostnader slagit igenom på resultatet. Det som händer i omvärlden påverkar va-verksamheten med risk för kemikaliebrist och stigande priser.

Förutom osäkerheten i omvärlden så är det koncernbolagens och kommunens framtida investeringsbehov som är mest oroande vad gäller vår framtida samlade ekonomi. Ett till vissa delar gammalt fastighetsbestånd och vatten- och avloppsledningar som behöver byggas och underhållas tillsammans med ökade resurser till reningsverk med mera kräver mycket stora investeringar. Till detta kommer även stora planerade investeringar i kommunen. I och med högre räntekostnader blir det dyrare att låna samtidigt som den höga inflationen medför ökade materialkostnader.

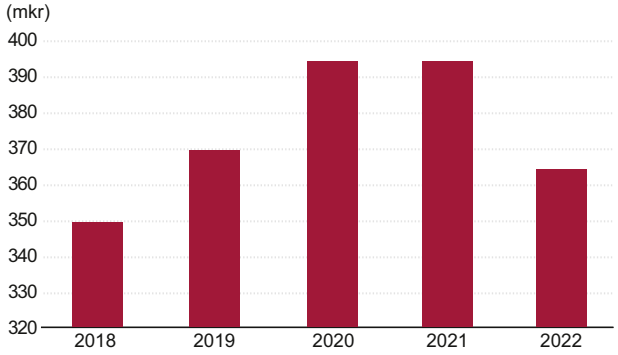
Investeringar netto, kommun och koncern

Orsa Lokaler AB har investerat 8 mkr, Orsabostäder AB 11 mkr och Orsa Vatten och Avfall AB har investerat 7 mkr i va-verksamheten. Projektering av överföringsledningar för både vatten och spillvatten till reningsverket i Grönklitt påbörjas 2023. I avfallsverksamheten har inga investeringar gjorts 2022.

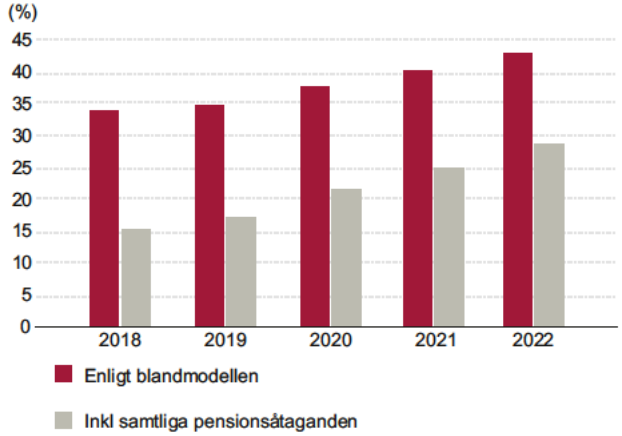
En stor utmaning vad gäller kommunkoncernens ekonomi är det stora investeringsbehov som förväntas under de kommande tio åren. Den enskilt största investeringen kommande år avser byggande av ett nytt särskilt boende (SÄBO). Under den senaste femårsperioden har nettoinvesteringarna i koncernen uppgått till 321 mkr varav 110 mkr skett i kommunen och 211 mkr i bolagen. Enligt den tidigare upprättade tioåriga investeringsplanen 2022–2031 för koncernen så förväntas investeringarna under perioden uppgå till 1,2 miljarder kr.

Låneskuld kreditinstitut koncernen

Under året har Orsa Lokaler AB amorterat ett lån om 20 mkr och Orsa Vatten och Avfall AB har amorterat 10 mkr. I början av 2023 har samtliga bolag förnyat lån vilket kommer att ge högre räntekostnader.

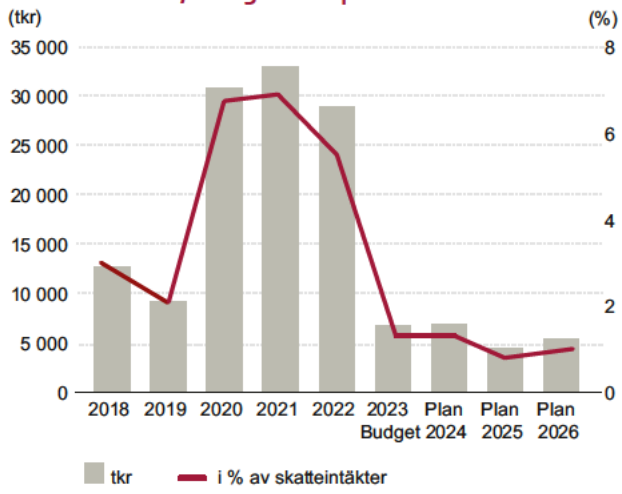
Soliditet, koncernen

Hur soliditeten kommer att utvecklas efter perioden i diagrammet ovan är intressant med tanke på kommande investeringar. Under de närmaste åren då investeringarna är som störst räknar vi med att soliditeten minskar för att efter några år stabilisera sig. Då ansvarsförbindelsen för pensioner minskar över tid så förväntas koncernens soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden minska betydligt mindre.

Kommunen

Årets resultat, budget och plan

Kommunen redovisar ett bättre ekonomiskt resultat före finansnetto jämfört med 2021, däremot är det finansiella nettot lägre 2022 på grund av höga värderegleringar. Den största förklaringen till förändringen av finansnettot är att större delen av aktierna i Grönklittsgruppen AB avyttrades under 2021. Under början av 2023 tvångsinlöstes resterande aktier.

Kommunens ekonomiska mål att årets resultat innevarande år samt över budget- och planperioden i genomsnitt ska vara minst 1,5 procent av skatter och generella bidrag är inga problem fram till och med 2022. Under 2022 uppgick resultatet till 5,5 procent. Liggande budget 2023 och plan 2024–2026 visar däremot resultat under 1,5 procent.

Enligt en ny skatteprognos ser de kommande åren något bättre ut än då budgeten för 2023 beslutades. Däremot har kostnaderna fortsatt att öka vilket gör att kommande år kommer att vara ekonomiskt sett tuffa.

Belopp i mkr	Utfall		Budgetavvikelse		Procent	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Kommunfullmäktige	2,4	2,4	0,4	0,3	1	1
Kommunstyrelse	33,5	28,5	1,0	0,7	7	6
Utskott för strategi	20,4	20,4	1,1	0,1	4	4
Utskott för samhälle	47,8	44,1	−0,6	1,3	10	9
Utskott för lärande	165,8	163,6	7,7	5,9	35	35
Utskott för omsorg	169,8	167,4	−1,4	−4,1	36	36
Miljönämnd	1,6	1,6	0,5	0,3	0	0
Byggnadsnämnd	4,4	5,0	1,0	−0,6	1	1
Delsumma	445,8	433,0	9,7	4,0	94	93
Årets resultat	26,9	32,8			6	7
Summa	**472,6**	**465,8**			**100**	**100**

Av tabellen framgår att årets negativa budgetavvikelser avser utskotten för samhälle och omsorg. Den största positiva avvikelsen avser lärande varav 3,4 mkr förklaras av en positiv avvikelse för gymnasiet.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges överskott förklaras av lägre arvoden samt att valnämnden har fått bidrag som blivit högre än budget.

Kommunstyrelsen

Den positiva avvikelsen i den politiska verksamheten avser upphandlingen. I kommunchefens budget finns medel för digitaliseringsprojekt där det kvarstår outnyttjade medel, däremot överskrider räddningstjänsten sin budget vilket även kan komma att inträffa 2023. Ekonomiavdelningen har under året rekryterat en ny ekonomichef och har haft dubbla kostnader på den posten i cirka ett halvår. Kommunikation har fått skjuta projektet Min digitala arbetsplats på framtiden vilket gör att större delen av den budgeten inte nyttjats.

Utskottet för strategi

Gemensamt stöd har överskott främst på personalsidan. Flera personer har slutat under året och tjänster har då periodvis varit vakanta. Vid korttidsfrånvaro är det svårt att sätta in vikarier, så sjukfrånvaron ger ett positivt ekonomiskt resultat i uppföljningen. Det som däremot har blivit dyrare är livsmedel som överskrider budget med 0,8 mkr 2022.

Utskottet för samhälle

Infrastruktur har ökade kostnader för den offentliga belysningen samt drift, underhåll och beläggning av gator. Det har även skett underhåll av fritidsanläggningarna som reparation av belysning i motionsspår samt underhåll av turistmål och vandringsleder. Kostnaderna för ishallen har ökat till följd av de höga elpriserna.

Utskottet för lärande

Både för- och grundskolan har överskott mot budget. Dels på grund av högre intäkter då Orsa i år haft fler elever från andra kommuner i verksamheten, dels ökar fler inskrivna barn i förskolan också intäkterna från barnomsorgsavgifterna. Personalkostnaderna är lägre än budgeterat och kompensation för höga sjuklönekostnader har erhållits vilket också bidrar positivt.

Nästan halva överskottet för lärande kommer från gymnasienämnden vilket i första hand beror på färre elever.

Antalet inskrivna elever i grundsärskolan har ökat vilket avviker från budget. Detta ökar också kostnaderna för särskilda skolskjutsar.

Utskottet för omsorg

Även detta år har omsorgen haft hög sjukfrånvaro med sjukskrivningstal över 2021 års nivå. Detta gör också att det har varit svårt att få tag på vikarier. En del av frånvaron har fått lösas med ordinarie personal och kvalificerad övertid. Äldre har i större utsträckning börjat söka hemtjänst och särskilt boende igen efter ett visst uppehåll under pandemin.

Hemsjukvården har under året haft lägre personalkostnader än budgeterat. Dels på grund av svårigheter att hitta tillfälliga vikarier, dels för att planerade rekryteringar inte kunnat slutföras samtidigt som enheten har fått extra bidrag.

Kostnaderna för placeringar IFO (individ- och familjeomsorg) ökade kraftigt under 2021 vilket spillde över på 2022 och kommer att fortsätta även 2023.

Miljönämnden

Miljökontoret har under året haft sjukfrånvaro och vakanta tjänster vilket medfört ett budgetöverskott.

Byggnadsnämnden

Den största avvikelsen mot budget avser planer. Byggnadsnämnden har under året haft många vakanser.

Finansieringen

Finansieringen bidrog med ett budgetöverskott på 10 mkr för 2022. De största förklaringarna är högre skatteintäkter, högre elintäkter från Oreälvens Kraft AB samt att pensionskostnaderna blev lägre än budgeterat. Det som i stället blivit dyrare är de finansiella kostnaderna som förklaras av nedvärderingar av placeringar och ett aktieägartillskott till Inlandsbanan. Här återfinns också kostnader för förstudier avseende SÄBO som fakturerats kommunen från Orsa Lokaler AB.

Finansiella risker

Orsa kommun har i dagsläget inga egna lån utan samtliga koncernens lån ligger i dotterbolagen. Låneskulderna uppgår totalt till 364 mkr. Marknaden har förändrats kraftigt under året med höjda räntor och signaler om fortsatta räntehöjningar. Under de närmaste åren kommer även kommunen att behöva låna för att finansiera planerade investeringar.

Kommunen har placerat 60 mkr i korta räntepapper. Detta gjordes under den period då det var ett lågt ränteläge och kommunen tvingades betala en avgift till banken om saldot var för högt. I samband med årsbokslutet skedde en nedvärdering av placeringarna då marknadsvärdet sjunkit 0,9 mkr jämfört med värdet vid årsskiftet 2021/2022. Delar av placeringen kommer sannolikt att användas för att finansiera kommande investeringar.

Pensioner

Kommunens riktlinjer för förvaltning av pensionsförpliktelser är gamla och idag finns inga placeringar som är förpliktade att användas för framtida pensionsutbetalningar. Inga förpliktelser har tryggats i pensionsförsäkring eller pensionsstiftelse, inte heller egna förvaltade pensionsmedel. Kommunen har dock placerat 60 mkr i korta räntefonder. Delar av denna placering (20 mkr) är tänkt för framtida ökning av aktiekapitalet i ett av dotterbolagen i samband med en större investering, och resterande 40 mkr avser tillfällig placering av överlikviditet som vid behov kan användas till pensionsutbetalningar och/eller investeringar.

Pensionsavsättning inklusive löneskatt uppgår till 42 mkr i koncernen. Pensioner som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 139 mkr. Enligt de senaste prognoserna kommer pensionskostnaderna att öka kraftigt de närmaste åren och då främst 2023 och 2024. Detta beror på nya pensionsavtal som medför en högre avsättning men även den höga inflationen bidrar till högre prisbasbelopp vilket i sin tur leder till högre pensioner.

Befolkningsutveckling	2022	2021	2018	2016	2012
0–5 år	375	384	338	338	346
6–15 år	673	670	693	702	696
16–18 år	218	211	244	241	250
19–64 år	3 692	3 694	3 741	3 662	3 855
65–79 år	1 421	1 440	1 359	1 312	1 194
80 år och äldre	555	519	517	495	494
Invånare totalt	**6 934**	**6 918**	**6 892**	**6 750**	**6 835**

Som framgår av tabellen har det inte skett några stora förändringar av antalet invånare det senaste året men det är positivt att befolkningen ökar. Det som kan noteras för 2022 är att antalet födda endast var 47 att jämföra med 2021 då det var 59.

Ökningen av antalet skolbarn är marginell. Den största ökningen sker i guppen 80 år eller äldre. Demografiutvecklingen är fortfarande sådan att våra äldre ökar och kommer att öka allt snabbare inom ett par år.

Händelser av väsentlig betydelse

Rysslands invasion av Ukraina

Ryssland invaderade Ukraina den 24 februari 2022. Säkerhetsläget i Europa har försämrats allvarligt. EU beslutade den 3 mars att aktivera massflyktsdirektivet, vilket innebär att personer från Ukraina ska erbjudas tidsbegränsat uppehålls- och arbetstillstånd inom EU.

Kommunen har förberett sig för flyktingmottagande, brist på varor, it-störningar, påverkanskampanjer och cyberhot och har tagit fram en kontinuitetsplanering. Kommunen förberedde för mottagande av skyddsbehövande men det förväntade mottagandet uteblev i stort.

Omfattande sanktioner mot Ryssland har införts och de ekonomiska konsekvenserna av kriget innebär att energi- och råvarupriser stiger och börsen faller. Inflationen har ökat drastiskt och uppgick i november 2022 till 9,5 procent.

Covid -19

Covid-19 fortsätter att påverka verksamheterna i viss omfattning även om covid-19 sedan 1 april inte längre klassas som en allmänfarlig och samhällsfarlig sjukdom. Covid-19 är dock fortsatt anmälningspliktig och Folkhälsomyndigheten har beslutat att covid-19 även fortsatt ska smittspåras inom vård och omsorg.

Utskottet för strategi beslutade den 29 mars att krav på att nyanställda är fullvaccinerade endast gäller för personal inom vård och omsorg och att det kvarstår året ut.

Under slutet av juni ökade återigen antalet bekräftade fall av covid-19. Situationen har varit krävande för omsorgens verksamheter. Det har bland annat varit svårare än vanligt att rekrytera sommarvikarier. Under december ökade smittspridningen igen och Smittskydd i Dalarna har återigen rekommenderat skärpta restriktioner för vård- och omsorgspersonal. För omsorgen har de fortsatta restriktionerna och det ansträngda personalläget bidragit till mer kostnadskrävande verksamhet, både i form av materiella och personella resurser.

Boende och miljö

Utvecklingen av Löva Strand är den största exploateringen på boendemarknaden på länge i kommunen och en viktig satsning för att skapa attraktiva boendemiljöer. Under året har en vägutredning tagits fram och arbetet fortsätter för att klargöra hur tillfartsvägarna ska planeras.

Kommunfullmäktige beslutade i maj 2022 att anta detaljplanen för det särskilda boendet Slipstenen på Storgärdet. Upphandling av entreprenör beräknas inledas under första kvartalet 2023 i väntan på att priser för material ska stabilisera sig.

En orolig byggmarknad har gjort att planerna på att bygga ut Trimsarvets förskola skjutits på framtiden. Planen var att börja bygga hösten 2022 men projektet pausades då anbuden kraftigt översteg budgeten.

I oktober beslutade kommunfullmäktige om lokala hälsoskyddsföreskrifter för att skydda vattentillgångarna som används för dricksvatten i Hansjö, Mässbacken-Björken, Oljonsbyn-Stenberg, Skattungbyn, Slättberg, Stackmora och Sörmedsjön.

Företagsklimat

Orsa fortsätter utvecklas starkt och är nu enligt resultatet från den årliga enkätundersökningen om företagsklimat från Svenskt Näringsliv[1] bästa kommun i Dalarna tillsammans med Rättvik. Orsa kommun har ett samlat omdöme på 4,2[2] (jämfört med 3,93, år 2021). Motsvarande siffra för riket är 3,4 och för Dalarna 3,5. I Svenskt Näringslivs rankning av lokalt företagsklimat som presenterades 28 september har Orsa klättrat från plats 72 (2021) till plats 55.

Kommunfullmäktige beslutade 30 maj att godkänna ett avtal mellan Orsa Vatten och Avfall och Grönklittsgruppen. Avtalet förtydligar kostnadsfördelning för den planerade överföringsledningen från Grönklitt till centrala Orsa och möjliggör för Grönklittsgruppen att expandera sin verksamhet i Grönklitt. Orsa Vatten och Avfall AB upphandlar arbetet som beräknas påbörjas under första halvåret 2023.

I december antog kommunfullmäktige Näringslivsstrategi 2023–2026. Prioriterade områden är kompetens- och bostadsförsörjning, förenklade rutiner kring myndighetsutövning och förbättring i bemötande, service, kommunikation och upphandling. Ytterligare ett prioriterat område är besöksnäringen.

En effektiv organisation med god arbetsmiljö

Stora och tidskrävande upphandlingar av system (lednings- och beslutsstöd och dokument- och ärendehanteringssystem) har genomförts. Även inom skolan har upphandling gjorts av elevhanteringssystem och lärplattform.

Inom omsorgen har heltid som norm införts sedan andra kvartalet. För verksamheterna är det en relativt stor omställning att gå från det tidigare deltidsupplägget till heltidschema. Övergången har i stort gått bra, men det är viktigt att följa utvecklingen framöver. Omsorgen har också fortsatt att utbilda personal med resultatet att mycket högre andel av de anställda nu är utbildade undersköterskor.

1 https://www.foretagsklimat.se/orsa
2 Betygssättningen sker på en sex-gradig skala där 1=dåligt och 6=utmärkt (4=bra).

Kostenheten har drabbats hårt av höga livsmedelspriser och kämpar för att hitta råvaror med lägre pris och samtidigt behålla kvaliteten. Projektet ”att laga mat från grunden” fortsätter för att minska andelen färdiglagade produkter, förbättra smak och näringsriktighet samt minska matsvinn.

Den nya miljö- och byggnadsförvaltningen har varit i drift under året. Från och med årsskiftet har Mora och Orsa även en gemensam miljö- och byggnadsnämnd. Där kommer också tobaks- och alkoholhandläggningen att ingå. Sammanslagningen ska ge en bättre och effektivare organisation och arbetsplats, och servicen till kommuninvånarna ska förbättras.

Kommunfullmäktige beslutade i november om reviderade ägardirektiv för de kommunala bolagen. Förändringarna syftar till att förbättra styrningen av Orsa Vatten och Avfall AB och Nodava AB. För att få enhetliga direktiv för samtliga bolag reviderades även ägardirektiven för Orsabostäder AB och Orsa Lokaler AB.

För att förbättra och effektivisera miljö- och byggnadsförvaltningens tjänster har ett nytt ärendehanteringssystem för bygglov med integrerade e- tjänster införts under året vilket möjliggör en fullt ut digital handläggning. Integrationerna

möjliggör även för en smidigare debiterings- och faktureringsprocess och mindre pappershantering. Sammantaget innebär det en stor tidsbesparing och bättre service gentemot kommuninvånarna.

Under lång tid har det varit ett väldigt tryck på samtliga enheter inom miljö- och byggnadsförvaltningen när många vill bygga men nu ses en markant avmattning i inkommande ärenden. Förvaltningen ser en utmaning i att bedöma effekter av det varierande ärendeinflödet både kort- och långsiktigt, främst inom bygglov.

Miljökontoret rapporterar svårigheter att fullt ut efterleva framtagna tillsyns- och kontrollplaner på grund av personalbrist. Detta gäller främst inom miljöbalkens område. Under året har det, precis som under 2021, varit ett högt tryck på ansökningar om enskilda avlopp.

En översyn av kommunens lokaler med syfte att effektivisera lokalanvändningen och för att hitta möjlig avyttring har genomförts under våren. Översynen har resulterat i ett antal olika förslag och alternativ som behöver utredas och diskuteras vidare.

Invånardialog, service och delaktighet

Ett gemensamt förslag på policy för hur kommunen kan arbeta systematiskt med invånardialoger har tagits fram under året. Policyn ska beslutas under våren 2023.

Arbetet med visionspengen har fortsatt och fyra nya projekt har tilldelats medel för att utveckla Orsa enligt Vision Orsa 2050.

Åtta unga kommunutvecklare anlitades under sommaren för att arbeta fram förslag på hur Orsa kan bli en bättre plats för unga att leva på. Deras förslag fokuserade mycket på trygghet och respekt för barn och unga i deras vardag, och resulterade i ett mål i kommunplanen för 2023.

Orsa bibliotek har anslutit sig till samverkansprojektet Dalabiblioteken tillsammans med Dalarnas andra kommuner. Syftet är att ge Dalarnas invånare samma tillgång till böcker och medier oavsett var i länet de bor.

Arbetet med en kulturplan som pekar ut övergripande prioriteringar och utvecklingsområden inom kulturområdet har påbörjats. Som en del av detta har dialoger hållits med olika intressenter på kulturområdet.

Inför valet till riksdag, kommun- och regionfullmäktige har flera medarbetare, främst på enheten gemensamt stöd, varit involverade i att förbereda för förtidsröstning och röstning under valdagen. Av Orsas röstberättigade invånare blev valdeltagandet till riksdagen 2022 lägre än vid valet 2018 (84,7 procent jämfört med 86,7 procent 2018).

Barn, unga och lärande

Regeringen har beslutat om en ny läroplan för grundskolan, lgr 2022. För lärare som sätter betyg införs också nya bestämmelser för betygssättning.

Det finns också ändringar i alla kursplaner på grundskolenivå. De ändrade kursplanerna ska vara ett bättre arbetsverktyg för lärarna. Ämnets syfte och centrala innehåll har fått ett tydligare fokus i undervisningen. Betygskriterierna och kriterierna för bedömning ska bli ett bättre stöd när lärarna skriver omdömen och sätter betyg. På så sätt ska det bidra till en högre kvalitet och likvärdighet i undervisningen och till att eleverna får mer tillförlitliga och rättvisande betyg. Den nya läroplanen och kursplanerna började gälla hösten 2022.

Orsas nya högskolecentrum i kulturhuset invigdes i november. Där finns studieplatser och hjälp för de studenter som studerar på eftergymnasial nivå. Högskolecentrum drivs i den gemensamma gymnasienämndens regi.

Precis som tidigare år har kommunen tagit emot feriepraktikanter under sommaren, elever från årskurs 9 och årskurs 1 på gymnasiet. Sommaren 2022 har 70 unga (årskurs 9 och gymnasiet) fått prova på arbete inom kommunens olika verksamhetsområden.

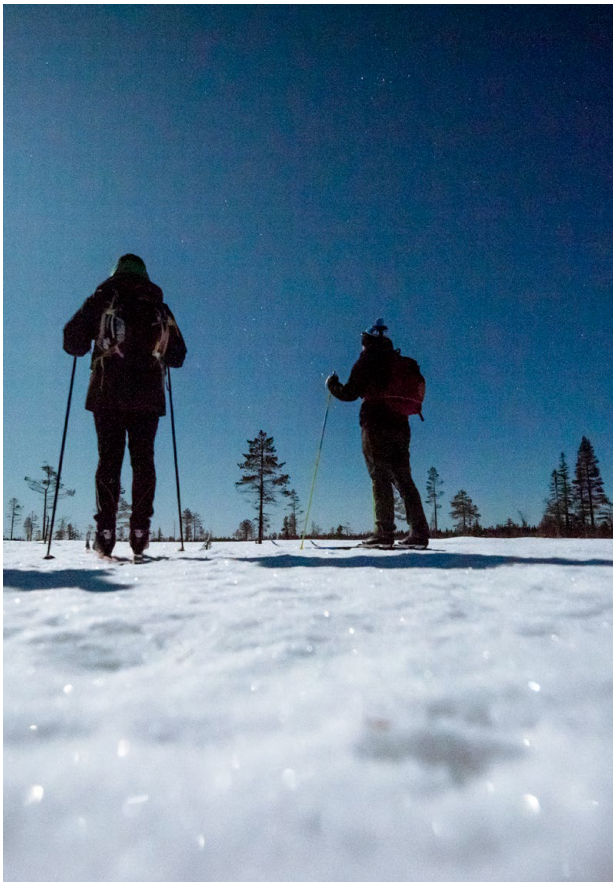
Gemensamma nämnder och verksamheter

Gemensam gymnasienämnd

Nämnden är gemensam för Mora, Orsa och Älvdalens kommuner.

Många av gymnasiets utbildningsprogram är fortsatt fulltaliga vad gäller antal elever. 61 procent av eleverna från samverkanskommunerna väljer Mora gymnasium som sitt första val.

Gymnasienämnden har under året beslutat om att starta ett nytt yrkesprogram, försäljning och service (FS) från hösten 2023. Även en dansprofil har beslutats startas. Den är sökbar för elever på estetiska programmet och International Baccalaureat, IB. Möjlighet att söka dansprofilen startar inför hösten 2023.

Höstterminen 2022 startade gymnasienämnden fyra årsplatser till NIU (nationell idrottsutbildning) inom skidskytte. Samtliga specialidrotter på gymnasiet har ett stort söktryck.

En ökning av elever ses på introduktionsprogrammen (IM). Allt fler elever saknar fler betyg än fem vilket betyder att eleverna i de allra flesta fall behöver mer än ett år på programmet.

Vuxenutbildningen har fått en ansökan beviljad om ett projekt i samarbete med arbete och integration/AME/IFO för de samverkande kommunerna. Målet är att fler utrikesfödda får relevanta utbildningsinsatser som ökar anställningsbarheten och leder till egen försörjning.

Gemensam nämnd för social myndighetsutövning

Nämnden är gemensam för Mora, Orsa och Älvdalens kommuner.

Organisatoriska förändringar i form av rekrytering av ytterligare en förste-handläggare, samt införandet av nya verksamhetssystem bedöms på sikt effektivisera uppföljningsarbetet, öka rättssäkerheten och förbättra kvalitetsarbetet.

Ärendemängden framför allt inom äldre ökar successivt och uppföljningar har inte skett i enlighet med fastställt mål för 2022 på grund av hög arbetsbelastning bland personalen under lång tid.

Inom LSS, socialpsykiatri ses alltmer en ny målgrupp som innebär mer komplexa ärenden som tar längre tid att handlägga.

Familjerätten har under året haft en normal belastning och har av den anledningen kunnat hantera ärenden utan att behöva köpa in konsulttjänster.

Gemensam servicenämnd för löneadministration

Nämnden är gemensam för Mora, Orsa och Älvdalens kommuner. Löneservice sköter även löneadministrationen åt kommunalförbundet Brandkåren Norra Dalarna och de kommunala bolagen i kommunerna.

Projektet med att digitalisera anställningsavtalen har fortsatt under året. Likaså har projektet med utbildningar pågått. Utbildningsprojektets första

del med öppna grundutbildningar hade premiär under våren och planering är i gång med fortsättningsutbildningar.

Avtalsförändringar har skett på grund exempelvis förändringar i lagen om anställningsskydd (LAS) från och med 1 oktober 2022. Detta har inneburit omställningar i systemen.

Gemensam servicenämnd IT

Nämnden är gemensam för Mora, Orsa och Älvdalens kommuner.

Fokus inom nämndens verksamhet har under året varit på digitalisering, it-säkerhet och objektförvaltning. Dessa områden hänger ihop och påverkar varandra. I och med det oroliga läget i omvärlden med krig i Europa och ständiga it-attacker så har säkerhetshöjande åtgärder blivit än mer aktuella.

Ett arbete med att identifiera och prioritera säkerhetshöjande åtgärder har lett till förslag på olika säkerhetshöjande investeringar som måste göras för att få en säker it-miljö. Några av dessa åtgärder har redan genomförts under året och återstående genomförs under början av 2023.

Arbetet med nya e-tjänster går fort framåt, och under året har flera nya e-tjänster utvecklats. Antalet ärenden i e-tjänsteplattormen 2022 var totalt 30 341, det är en ökning med 20 310 ärenden från 2021.

Brandkåren Norra Dalarna – kommunalförbund

Brandkåren Norra Dalarna är ett kommunalförbund mellan kommunerna Mora, Orsa, Älvdalen, Vansbro och Leksand.

Personalförändringar har präglat större delen av 2022 inom avdelningen. Färre brandinspektörer på plats under året har medfört en reducerad kapacitet att utföra tillsynsbesök enligt Lag om skydd mot olyckor (LSO) och enligt Lag om brandfarliga och explosiva varor (LBE).

Under året har en stor del administrativt arbete lagts ned för att anpassa tillsynsverksamheten efter de föreskrifter i MSBFS (2021:8) som började gälla 2022-07-01 gällande tillsyn. Arbetet har främst handlat om att inventera befintligt objektsregister, skapa en struktur och kategorisera behov av tillsynsbesök.

Under året har en större mängd ärenden gällande offentlig tillställning och alkoholservering inkommit till brandförbundet, detta som en direkt följd av borttagna restriktioner gällande pandemin.

Överförmyndare i samverkan

Orsa kommun har en egen överförmyndare, men samverkar med kommunerna Mora, Älvdalen, Vansbro, Rättvik och Leksand kring överförmyndarfrågor genom ett gemensamt kansli.

Överförmyndarkansliet har under året hanterat allt fler mycket svåra och juridiskt komplexa ärenden och uppdrag och det blir allt svårare att rekrytera ställföreträdare till dessa uppdrag. Ännu har inte något av de företag som tillhandahåller professionella ställföreträdare behövt anlitas men det är bara en tidsfråga innan det sker. Dessa svåra uppdrag genererar merarbete för tjänstepersonerna på kansliet, allt från mer utbildning av nya ställföreträdare till svårare rekryteringar och fler ansökningsärenden.

Viss kritik lämnades av länsstyrelsen under årets inspektion av verksamheten. Åtgärder har vidtagits med anledning av kritiken. En skriftlig granskningsrutin har tagits fram och det ska satsas mer på kompetenshöjande utbildning samt längre introduktion vid nyanställning av överförmyndarhandläggare.

Språktolksnämnden i Dalarna

Språktolknämnden i Dalarna är en gemensam nämnd för Region Dalarna, Avesta kommun, Borlänge kommun, Falu kommun, Gagnefs kommun, Hedemora kommun, Leksands kommun, Ludvika kommun, Mora kommun, Orsa kommun, Rättviks kommun, Smedjebackens kommun och Säters kommun.

Flyktingströmmen från Ukraina påverkade tolkförmedlingens verksamhet initialt på grund av få tolkar i ukrainska i hela landet. Efter en stor insats med rekrytering och utbildning blev situationen bättre.

Lanseringen av tjänsten tolk-online som är till för korta akuta samtal har fortsatt under året. Denna tjänst är ett led i arbetet med att effektivisera tolkförmedlingsverksamheten samt att förbättra servicen till medlemmarna.

Projektet med kulturkommunikatörer har avslutats med väldigt gott resultat. Dialogföreläsningarna kommer därför framöver att vara en del av

tjänsteutbudet i syfte att underlätta integration och förbättra möten mellan olika kulturer.

Hjälpmedelsnämnden Dalarna

I hjälpmedelsnämnden ingår Region Dalarna och länets 15 kommuner. Regionen är värdkommun och hjälpmedelsnämnden ingår i dess organisation.

Leveransproblem och prishöjningar av hjälpmedel och reservdelar har fortsatt under året. Detta har inneburit att mycket arbete har fått läggas på att bevaka beställningar och hitta ersättningsprodukter för att möta behovet av hjälpmedel. Problemen har påverkat förvaltningens leveransförmåga, träffsäkerhet och möjligheten till recirkulation.

Under året har nya hjälpmedelsavgifter införts, och ett gemensamt högkostnadsskydd[3] som börjar gälla från 1 januari 2023.

Den demografiska utvecklingen med allt fler äldre ger en stadig ökning av antalet uthyrda hjälpmedel och utlevererade artiklar inom Dalarna från år till år.

Hjälpmedelscentralen är fortfarande utlokaliserad i väntan på nya lokaler.

[3] Införandet av högkostnadsskydd för hjälpmedel gemensamt inom kommun och regionen (E-frikort)

De kommunala bolagen

Orsabostäder AB

Orsabostäder AB är kommunens helägda bostadsföretag.

Orsabostäder arbetar för att möjliggöra fler bostäder i kommunen. Under året har ett markanvisningsavtal tecknats med Lillskär AB. Exploatörens målsättning är att bygga cirka 13 bostadsrätter fördelade på 2–3 rum och kök.

På Kyrkogatan 2 utvecklas delar av fastigheten som varit butik, verksamhets- och kontorsytor till lägenheter. Om allt går enligt plan resulterar det i åtta nya lägenheter. Orsabostäder ser också över möjligheten att förvärva grannfastigheten för att få till synergier gällande utemiljö och gemensamhetsytor.

Orsa Lokaler AB

Orsa lokaler är helägt av kommunen och förvaltar lokaler där kommunen bedriver sin verksamhet.

Orsa Lokaler AB har två stora projekt som på grund av världsläget med bland annat ökade priser på material får skjutas upp. Dessa är som tidigare nämnts utbyggnad av förskolan Trimsarvet och byggandet av det nya särskilda boendet Slipstenen.

Miljöförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen i Mora och Orsa har under 2022 slagits ihop till en gemensam förvaltning. Detta kan leda till omflyttningar av olika verksamheter för att skapa bättre synergieffekter och bättre nyttjande av befintliga lokaler. På sikt kan det medföra att Orsa Lokalers fastigheter inte nyttjas fullt ut av befintliga verksamheter, och nya externa hyresgäster behöver hittas, alternativt att fastigheter avyttras eller rivs.

Orsa Lokaler har fått en förfrågan om att hyra ut folkparken Skeer de kommande fem åren. Därför rustas nu lokalerna. Företaget som vill hyra är verksamt inom evenemangsbranschen och vill satsa på att ordna konserter och teater i folkparken. Orsa Lokaler bedömer att uthyrningen kan gynna turistnäringen och kommunen i stort, med ökade arbetstillfällen och fler tillresta gäster i kommunen.

Orsa Vatten och Avfall AB

Orsa Vatten och Avfall AB äger och förvaltar Orsa kommuns vatten- och avloppsanläggningar samt avfallsanläggningar.

Det rådande världsläget medför ökad risk för kemikaliebrist och problem med leveranser av annat viktigt material för att kunna bedriva va-verksamheten. Va-verksamheten är också påverkad av de höga elkostnaderna som varit under året. Avfallsverksamheten påverkas i form av prisökningar på transport och behandling av avfall.

Va-avgifterna består av anläggningsavgifter och brukningsavgifter. Båda dessa avgifter justerades med en 5-procentig ökning för 2022. Avgifter för avfall består av grundavgift, hämtningsavgift samt avgifter för eventuella tilläggstjänster. Även dessa justerades under 2022 med en 9-procentig ökning.

Ansvaret för insamling av returpapper övertogs av kommunerna från och med årsskiftet 2022. Fram till slutet av 2021 har förordningen (2018:1463) om producentansvar för returpapper gällt.

Nodava, Norra Dalarnas Vatten och Avfall

Nodava tillhandahåller vatten-, avlopps- och avfallstjänster i ägarkommunerna Mora, Orsa och Älvdalen.

Den 1 juni 2022 infördes en ny organisation i syfte att möta ägarnas krav på en långsiktigt effektiv och kundorienterad verksamhet samt att möjliggöra för bolaget att möta kommande utmaningar.

Nodava har tecknat avtal med Gästrike Återvinnare för rötning av matavfallet samt Adven för förbränning av restprodukten (till fjärrvärme), vilket innebär att från och med den 1 oktober 2022 skickas matavfall till Gästrike Återvinnare i Forsbacka. Avtalet gäller till och med 2024-12-31. Det har tidigare funnits ett samverkansavtal inom Dalarna där Dalakommunerna levererat matavfall till Borlänge Energi för behandling.

Under året har ett förslag på övergripande nödvattenplan för Mora, Orsa och Älvdalens kommuner tagits fram. Syftet med planen är bland annat att klargöra hur försörjning av nödvatten ska ske, klargöra ansvarområden och arbetsfördelning vid försörjning av nödvatten samt tydliggöra prioriteringar i händelse av allvarlig störning i dricksvattenleverans.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Orsa 2050 och andra viktiga utgångspunkter för styrning

All styrning i Orsa kommun tar sin utgångspunkt i den gemensamma visionen, Orsa 2050. Visionen beslutades av kommunfullmäktige våren 2020 och ska fungera som en ledstjärna och vara styrande för hela kommunens utveckling. I det dagliga arbetet ska visionen vara vägledande i allt från målformuleringar till genomförande av uppdrag och aktiviteter.

Kommunens verksamheter styrs också på olika sätt av lagar. Grundläggande krav finns i kommunallagen, förvaltningslagen och aktiebolagslagen. Kommunens verksamhet regleras i vissa fall även genom speciallagar för olika områden. Inom kommunen finns dessutom styrdokument som alla verksamheter är skyldiga att följa. I styrdokumenten regleras ramar och gemensamma förhållningssätt för verksamheterna. I kommunens Riktlinje för styrdokument beskrivs de olika kategorierna och nivåerna av styrdokument i kommunen.

Vision Orsa 2050 och kommunplanen är kommunens främsta styrdokument och är styrande för hela den kommunala verksamheten. Övriga av kommunens styrdokument ska förhålla sig till dessa. Utöver vision och kommunplan finns till exempel också översiktsplanen som även den är ett övergripande strategiskt styrdokument.

Styrformer och processer för ledning och styrning

Mål- och resultatstyrning

Kommunens styrmodell[1] bygger på mål- och resultatstyrning. Det innebär att kommunfullmäktige beslutar om de övergripande mål som kommunkoncernen som helhet ska arbeta mot, för att röra sig i riktning mot visionen. Varje bolag, nämnd samt kommunstyrelsen tar sedan fram egna verksamhetsmål som ska bidra till att uppfylla de övergripande målen. Kommunens mål tillsammans med budget sammanställs i kommunplanen.

Uppdragsstyrning

Uppdragsstyrningen är den politiska ledningens mest konkreta verktyg. Särskilda uppdrag från den politiska ledningen beslutas årligen i kommunplanen. Ett uppdrag ska tydligt beskriva vad som ska utföras eller utredas samt tidpunkt för uppföljning och återredovisning.

Ekonomistyrning

Kommunallagen anger att kommuner ska ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, vilket innebär att de ska sköta sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt och att resurser ska utnyttjas effektivt. Kommunerna ska enligt lagen anta mål både för ekonomin och för verksamheten – så kallade finansiella mål och verksamhetsmål. De finansiella målen ger ramar för verksamhetens omfattning och resultat, och verksamhetsmålen anger hur medlen ska användas på ett ändamålsenligt sätt.

Ansvar och roller

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Ledamöterna i kommunfullmäktige väljs vart fjärde år genom allmänna val. Det är kommunfullmäktige som tillsätter kommunstyrelsen och nämnder. Till kommunfullmäktiges uppgifter hör att bestämma vilka uppdrag nämnder och styrelser ska ha. För nämnderna och styrelser regleras detta i reglementen och för bolagen i bolagsordningar och ägardirektiv[2] samt i kommunens bolagspolicy.

Kommunstyrelsen och tillhörande utskott

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen ett särskilt uppdrag från kommunfullmäktige att leda, samordna och utöva uppsikt över kommun-

[1] Styrmodell för Orsa kommun

[2] Kommunfullmäktige beslutade i november 2022 om reviderade ägardirektiv för de kommunala bolagen.

koncernens nämnder, styrelser och bolag. I uppdraget ingår även att bereda ärenden till kommunfullmäktige och följa upp att organisationen genomför dess beslut. Kommunstyrelsen är att betrakta som nämnd för alla kommunens verksamheter utom dem med egna nämnder.

Kommunstyrelsen beslutar om vilka utskott som ska finnas och vilka områden dessa har ett särskilt ansvar för. Utskotten bereder de ärenden som sedan beslutas i kommunstyrelsen. De kan också på delegation få viss beslutanderätt.

Nämnder, kommunalförbund och utskott

Utöver kommunstyrelsen har kommunen två egna nämnder: valnämnden och överförmyndaren som också är att betrakta som en egen nämnd.

Orsa kommun har också ett flertal samverkansnämnder där andra kommuner eller regionen kan vara värd för nämnden och tillhörande förvaltning. Samverkansavtal styr det gemensamma åtagandet. Räddningstjänsten bedrivs via ett kommunalförbund.

Kommunala bolag

Bolagen har en viktig roll i att fullgöra de uppdrag som kommunfullmäktige beslutar om, samt att medverka till att kommunfullmäktiges övergripande mål uppnås och att kommunen arbetar i riktning mot visionen. Kommunfullmäktige har den övergripande och lagstadgade ägarrollen för samtliga bolag där kommunen har ett ägarintresse. Förhållandet mellan bolagen och kommunen som ägare eller delägare regleras i ägardirektiv som beslutas av kommunfullmäktige.

Övergripande tjänstemannaorganisation

Enligt bestämmelserna i kommunallagen ska kommunstyrelsen också utse en kommunchef som ska ha den ledande ställningen bland de anställda samt vara chef för kommunstyrelsens förvaltning. Kommunchefen har ansvar för att samordna arbetet utifrån ett helhetsperspektiv för kommunkoncernen.

Orsa kommun har en förvaltning under kommunstyrelsen. Syftet med detta är att ha ett tydligt helhetsperspektiv för kommunens alla verksamheter. Förvaltningen har i tjänstemannaorganisationen ett antal underliggande verksamhetsområden.

För en övergripande bild av hela den kommunala koncernen se organisationsschema under avsnitt Den kommunala koncernen på sida 13.

Uppföljning och kvalitetssäkring

Det ligger på varje nämnd och bolag att ansvara för god kvalitet i uppföljningsarbetet och för att detta sker enligt en väl utarbetad process. Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal.

I kommunens delårsrapport och i den avslutande årsredovisningen lämnar kommunstyrelsen en övergripande rapport till kommunfullmäktige om hur kommunen lyckats leva upp till de mål som finns i kommunplanen. I såväl delårsrapporten per augusti som i årsredovisningen redovisas måluppfyllelse, resultat, ekonomisk ställning och finansiering. Även en sammanställning av resultatet för hela kommunkoncernen, det vill säga kommunen och bolagen gemensamt, redovisas.

Kvalitetssäkring av grunduppdraget

I ansvaret ingår att kvalitetssäkra verksamheten och ständigt utveckla och förbättra den service och de tjänster som kommunen levererar. Hur det systematiska kvalitetsarbetet är uppbyggt kan se olika ut inom kommunens olika verksamheter, men utgångspunkten är att kvalitetsarbetet ska göras regelbundet och systematiskt. I arbetet bör det ingå moment för att följa upp verksamheten, analysera resultaten och utifrån detta planera och ständigt utveckla verksamheter, service och tjänster.

Internkontroll

Orsa kommuns internkontroll genomförs utifrån Riktlinje för internkontroll beslutad av kommunstyrelsen i januari 2023.[3] Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för internkontrollen inom kommunen, vilket även omfattar kommunala bolag, gemensamma nämnder och andra verksamheter som kommunen har engagemang i. Internkontrollen ska säkerställa lagefterlevnad, ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet i verksamheterna och att verksamheternas rapportering och information är tillförlitlig.

Från uppföljningen av internkontrollplanen för 2022 rapporteras följande:

Verksamhetsområde omsorg har rapporterat en större avvikelse för ”Risk för bristande lagföljsamhet och dokumentation gällande handläggning inom IFO”. För denna risk har täta egenkontroller inom handläggning av barn och unga genomförts under 2022 som har resulterat i en förbättring bland annat i rutiner, arbetssätt med mera. Men de brister som har upptäckts via egenkontrollen är så pass allvarliga att verksamhetschefen för omsorg har bedömt utfallet som en större avvikelse. Förbättring av arbetsprocesser, rutiner med mera fortsätter under 2023.

Utöver detta har inga större avvikelser noterats vid uppföljningen av 2022 års internkontrollplan.

[3] Tidigare fanns Reglemente för internkontroll, beslutat 2018 av kommunfullmäktige.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Måluppfyllelse

Kommunens mål är strukturerade efter Vision Orsa 2050 och dess tre målområden I Orsa skapar vi med människor, inte för, I Orsa finns livskvalitet och I Orsa gör vi saker möjliga.

Av de övergripande målen[1] är måluppfyllelsen god ● för 3 av målen och godtagbar ■ för 3 av målen. Vad gäller verksamhetsmålen är måluppfyllelsen god ● för 10 av målen, godtagbar ■ för 4 av målen och ej godtagbar ▲ för 3 av målen. Ett av målen saknar underlag för att följas upp.

Kommunkoncernen bedöms ha god ekonomisk hushållning. Av de, totalt 6, ekonomiska målen är måluppfyllelsen god vad gäller 4 av dem och 1 av dem är godtagbart.

I tabellerna nedan beskrivs måluppfyllelsen för respektive mål mer detaljerat.

Målområde 1: I Orsa skapar vi med människor, inte för

Mål (andel procent)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Utfall 2022	Bedömning/ status
Invånarna ska vara nöjda med inflytandet i kommunen		21 %	47 (index)[2]	26 %	●
Barn och unga ska ha vetskap om sina möjligheter att påverka i samhället		26 %	33	38 %	●

Kommentar/Analys:

Inom kommunens olika verksamheter görs mycket för att öka möjligheterna till inflytande och delaktighet för kommuninvånarna. Inte minst i skolorna ges eleverna möjlighet att påverka genom såväl klassråd som elevråd.

Under pandemin har elevråd inte kunnat genomföras då skolorna haft restriktioner att inte blanda elever, men nu är dessa i gång igen. Under våren har eleverna på Kyrkbyns skola arbetat med hur de vill ha utemiljön på skolan. På högstadiet har fokus varit på att eleverna är med och påverkar examinationsform och hur de ska arbeta inom vissa områden. Skolorna arbetar också med elevledda utvecklingssamtal.

Orsas skolor (årskurs 4–9) har ställt samma fråga till eleverna som i Lupp-enkäten om vilka möjligheter man har att som ung föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen och där svarar 38 procent att de har mycket stora eller ganska stora möjligheter till detta. Detta är en ökning från förra årets resultat i Lupp som var på 26 procent.

På medborgarundersökningens fråga om man anser att invånarna i kommunen har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter så har ett stort kliv tagits från 21 procent som anser att möjligheterna är goda till 26 procent. Resultatet för 2022 ligger också en bra bit över rikets snitt.

Kommunen arbetar med att utveckla former för invånardialog och har lanserat projektstöd att söka för privatpersoner och organisationer som vill utveckla Orsa i linje med Vision Orsa 2050.

[1] De övergripande målen är markerade i fetstil i tabellerna. Verksamhetsmålen är i finstilt.
[2] SCB har förändrat sitt sätt att redovisa resultat på vissa frågor. Index har frångåtts och nu redovisas alla frågor som andel av eller procent.

Mål (procent)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Utfall 2022	Bedömning/ status
Andelen elever som uppnått kunskapskraven i matematik i årskurs 6 ska öka till 100 % med fokus på likvärdighet mellan skolorna/förskolorna	81,9 %	80,6 %	100 %	80 %	▲
Andelen elever som uppnått kunskapskraven i matematik i årskurs 9 ska öka till 100 % med fokus på likvärdighet mellan skolorna/förskolorna	88,3 %	79,4 %	100 %	91 %	■
Andelen elever som uppnått kunskapskraven i svenska i årskurs 6 ska öka till 100 % med fokus på likvärdighet mellan skolorna/förskolorna	85,2 %	89,5 %	100 %	83 %	▲
Andelen elever som uppnått kunskapskraven i svenska i årskurs 9 ska öka till 100 % med fokus på likvärdighet mellan skolorna/förskolorna	95,7 %	94,2 %	100 %	94 %	■
Elevernas upplevda studiero ska öka till 100 % med fokus på likvärdighet mellan skolorna/ förskolorna	73 %	78 %	100 %		Skolinspektionens enkät genomförs 2023.

Kommentar/analys

Av de barn som inte får godkänt betyg i matematik i årskurs 6 är flertalet pojkar och bland dem med höga betyg är flertalet flickor. Mot bakgrund av dessa stora skillnader behöver undervisningen ses över både vad gäller läromedel och undervisningssituationen i klassrummet. Vikten av att arbeta mer med konkreta material har identifierats så att det teoretiska blir mer verkligt och praktiskt användbart; detta för att stärka upp förståelsen hos eleverna. Betygen på höstterminen behöver analyseras noggrannare både på skolnivå och ledningsnivå för att man snabbare ska kunna sätta in kompensatoriska insatser där behov finns.

Andelen godkända elever i matematik i årskurs 9 har tagit ett rejält kliv framåt jämfört med 2021. Orsaken till detta kan dels vara arbetet i tvålärarskapet, vilket innebär att det har varit två behöriga lärare på varje lektion. Dels har extra personalresurser skjutits till i form av till exempel studiehandledare för barn med annat modersmål än svenska. Lärarna har också arbetat med särskilt anpassat material för elever som haft svårt för matematik. Av de elever som inte klarade godkänt betyg i ämnet finns också en koppling till hög skolfrånvaro. Insatser har skett under läsåret med varierande resultat för att öka närvaron i skolan.

Precis som i matematik är det flera pojkar än flickor som inte klarar godkänt i svenska i årskurs 6. Även här ses läromedel, lektionsstruktur och tillgänglighet över. Dessutom behöver undervisningen kopplad till kön analyseras noggrannare för att se hur pojkarnas kunskaper kan stärkas. Retorik och läsning är två delar i svenskämnet som skolorna kommer att arbeta mer strukturerat med.

Resultaten vad gäller godkända elever i svenska (årskurs 9) ligger på en relativt hög nivå, ungefär samma som 2021. Pedagoger och specialpedagoger har under läsåret arbetat intensivt med läsförståelse, och med att utöka elevernas ordförråd och det är något som ger resultat. Det är dock få elever som når de högre betygen A och B, därför behöver pedagogerna arbeta mer med att motivera eleverna att utmana sig själva.

Vartannat år deltar kommunen i Skolinspektionens skolenkät kopplad till bland annat studiero och trygghet. Läsåret 2021/2022 deltog inte Orsa kommun utan nästa gång kommunen deltar är vårterminen 2023.

Mål (procent)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Utfall 2022	Bedömning/ status
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta	30 %	37 %	35 %	32 %	
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat studera	12 %	7 %	10 %	8 %	

Kommentar/analys

Andelen deltalagare i kommunens arbetsmarknadsverksamhet som går vidare till studier eller arbete når inte riktigt de satta målen för 2022. Covid-19-situationen har i viss mån påverkat resultaten då det exempelvis har varit svårare att kunna prova på vissa jobb. Arbetsmarknadsverksamheten har också under den gångna perioden haft ett mycket lågt inflöde av personer hänvisade från Arbetsförmedlingen och individ- och familjeomsorgen.

Målområde 2: I Orsa finns livskvalitet

Mål	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Utfall 2022	Bedömning/ status
Antal invånare ska öka till 7000	6 898	6 918	6 960	6 934	
Invånarna ska vara nöjda med att leva och bo i vår kommun, procent respektive SCB Nöjd regionindex – helhet		96 %	67 index	96 %	

Kommentar/analys

Resultatet i medborgarundersökningen 2021 och 2022 visar mycket höga siffror på frågan om man ansåg Orsa vara en bra plats att leva och bo på. Detta påverkas såklart av många olika faktorer inte minst vacker natur, kultur, bra boende och boendemiljöer, bra skola och omsorg och mötesplatser som bidrar till att människor trivs. Vad gäller utbud av kultur och fritidsaktiviteter så är samverkan med civilsamhället avgörande för det samlade utbudet.

Fler möjligheter till attraktiva boenden är viktigt för att få människor att flytta till Orsa. Utvecklingen av det nya bostadsområdet Löva Strand har fortsatt. Under det gångna året har arbetet med bostadsutveckling intensifierats med markanvisning och fler tomter till försäljning. En samhällsplanerare med fokus på bostadsutveckling har anställts. Kommunen har också varit med i kommunikationskampanjen Masa dig hem[3] där man vill få hem utflyttade masar och kullor och andra som är intresserade av ett liv i Dalarna. Bakom kampanjen står Falun Borlänge-regionen AB, ett utvecklingsbolag ägt av kommunerna Falun, Borlänge, Gagnef och Säter.

Antalet invånare per sista december 2022 är 6 934, vilket inte riktigt når upp till delmålet 6 960 för 2022.

[3] https://masadighem.nu/

Mål (andel procent)	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Utfall 2022	Bedömning/ status
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – möjlighet att framföra synpunkter eller klagomål – grönt inom en treårsperiod	Rött 31 %		Gult	Rött 32 %	▲
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – möjlighet påverka tider – grönt inom en treårsperiod	Rött 48 %		Gult	Grönt 74 %	●
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – tillräckligt med tid – grönt inom en treårsperiod	Rött 68 %		Gult	Grönt 89 %	●

Kommentar/analys

Andelen av de boende på särskilt boende som upplever att de får tillräckligt med tid och har möjlighet att påverka tider har stigit markant och är uppe på grön nivå (enligt Koladas[4] klassificering). Möjligheten att framföra synpunkter och klagomål ligger dessvärre kvar på nästan samma låga nivå som 2020. Alla dessa mål är stående punkter på arbetsplatsmöten på Lillåhem och Orsagården där förslag på insatser för att nå målen lyfts och planeras. Ytterligare fokus kommer att läggas på målet kring möjlighet att framföra synpunkter så att förbättring sker även här.

[4] Rådet för främjande av kommunala analyser, RKA, tillhandahåller statistik för regioner och kommuner i databasen Kolada.

Målområde 3: I Orsa gör vi saker möjliga

Mål	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Utfall 2022	Bedömning/ status
Invånarna ska vara nöjda med vår kommuns verksamheter (SCB Nöjd Regionindex-helhet)[5]		87 %	67 (index)	84 %	
Stadsnätsutbyggnad – andel av alla hushåll och företag som har anslutit sig, procent	64 %	70 %	75 %	80 %	
Genomsnittstiden för beslut om bygglov från kompletta handlingar ska vara högst 8 veckor			Högst 8 veckor	Mindre än 8 veckor	
Senast 2022 ska ett nytt verksamhetssystem för bygglov, med inbyggda e-tjänster vara implementerat			Nytt system implemen-terat	Ja/uppfyllt	
Orsa är topp 50 i svenskt näringslivs ranking av företagsklimat	83	72	Minst 50	55	
Senast år 2022 ska NKI enligt insiktsmätning för miljö- och hälsoskydd och livsmedel vara minst 72		80	72	80 Livsmedel (företag)	NKI miljö saknar värde < 7 svar.
Senast år 2022 ska miljönämndens verksamhet ha hållbara handläggningsprocesser och öka effektiviteten genom att minst 4 digitaliserade processer har införts		2	4	10	
År 2022 ska NKI för bygglov enligt insikts-mätningen ligga på 68		69	68	75	

Kommentar/analys

Nöjdheten med hur kommunen sköter sina verksamheter har gått ned sedan 2021, men ligger över rikets genomsnitt i medborgarundersökningens fråga kring hur man tycker att kommunen sköter sina olika verksamheter. Vad de sämre resultaten beror på är svårt att säga. Samtliga verksamheter bedriver ett kontinuerligt förbättringsarbete och via dialog med invånare och olika undersökningar får verksamheterna in underlag för att utveckla sina verksamheter.

Anslutningsgraden till stadsnätet är god och ligger på ungefär på 80 procent. Fokus framöver är att öka anslutningsgraden ytterligare och stärka säkerheten.

Ett nytt ärendehanteringssystem för bygglov med tillhörande e- tjänster har implementerats under våren. Systemet innebär en omställning till digital handläggning för att ge god service i bygglovsprocessen. Avser bland annat tillgänglighet, bemötande, rättssäkerhet samt möjligheten till information och dialog under ärendets gång (online-uppgifter om status i ärendeflöde).

Medelvärdet totalt för handläggningstiden för bygglov är 33,75 dagar (från komplett ärende tills beslutat, antingen på delegation eller i nämnd). 89,2 procent av bygglovsbesluten har skett inom 8 veckor och 10 beslut tog över 8 veckor men inom 10+10 veckor. 98,6 procent av startbeskeden och anmälan har skett inom 4 veckor.

I Svenskt Näringslivs undersökning av företagsklimatet (maj 2022) har Orsas samlade omdöme ökat från 3,9 till 4,2. Rankingen som presenterades 28 september visar att Orsa klättar 17 placeringar upp till 55:e plats i landet, vilket är tredje plats i länet.

[5] SCB använder inte längre index i medborgarundersökningen utan svar redovisas som andel/procent.

Målet om hållbara handläggningsprocesser inom miljö- och byggnadsförvaltningen har uppnåtts med råge. Exempelvis finns nu flera e-tjänster på plats inom bygglovsområdet. Arbete görs kontinuerligt med ärendehanteringssystemet för att få till effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser.

Mål	Utfall 2021	Mål 2022	Utfall 2022	Bedömning/ status
Resultatutjämningsreserven	35 mkr	35 mkr	35 mkr	●
Kommunens resultat ska under perioden i genomsnitt uppgå till minst 1,5 % av skatteintäkterna	6,9 %	Minst 1,5 %	5,5 %	●
Soliditeten inklusive samtliga pensionsåtaganden i koncernen ska uppgå till minst 20 % år 2025 (planperiodens slut)	24,8 %	Minst 20 %	28,5 %	●
Orsabostäder AB:s direktavkastning ska under perioden uppgå till lägst 5 %	9,1 %	Direkt-avkastning minst 5 %*	9,0 %	●
Orsa Lokaler AB:s resultat efter finansiella poster ska uppgå till minst 0,5 mkr i genomsnitt över en period som samman-faller med kommunens budget och planperiod**	2,9 mkr	Resultat efter finansiella poster, minst 0,5 mkr	1,9 mkr	●
Orsa Vatten och Avfall AB ska över tid generera ett positivt resultat så att inte det egna kapitalet urholkas	0,7 mkr	Ett positivt resultat över tid ej urholka eget kapital	–1,3 mkr	■
Max 2 % avvikelse mellan prognos vid delårsbokslut och utfall vid årsbokslut	0,1 %	Max 2 %	0,4 %	●

* Direktavkastning är rörelseresultatet före avskrivningar/fastigheternas värde.
**Resultatkravet gäller inte för perioden 2020–2022 enligt beslut i KF 2019 och inte heller fortsättningsvis efter beslut i KF 2022.

Kommentar/analys

Samtliga ekonomiska mål för koncernen, kommunen och bolagen är uppfyllda till och med årsbokslutet 2022, förutom att Orsa Vatten och Avfall AB redovisar ett negativt resultat efter bokslutsdispositioner för 2022 men det mål som är uppsatt avser att generera ett positivt resultat över tid. År 2023 kommer att innebära stora utmaningar och i dagsläget är bedömningen att de ekonomiska målen kan bli svåra att uppnå på alla punkter.

Redovisning av särskilda uppdrag

Utöver målen har nämnderna och utskotten fått ett antal uppdrag från den politiska majoriteten. Nedan beskrivs status för de olika uppdragen.

Uppdrag	Ansvar	Status
Utreda möjligheten att öppna ett högskolecentrum i Orsa	Gymnasienämnden	Orsa högskolecentrum, med lokaler i kulturhuset, invigdes den 21 november. Där finns studieplatser och hjälp för studenter som studerar på eftergymnasial nivå.
Fortsätta arbetet med främjande myndighetsutövning, det ska vara lätt att göra rätt	Miljö- och byggnadsnämnden samt utskottet för omsorg (alkoholtillsyn)	Miljö- och byggnadsförvaltningen ställer om till ett mer proaktivt arbetssätt för att kunna möta upp invånare och företagare i ett tidigt skede. Information och rådgivning i ett tidigt skede underlättar för den sökande att göra rätt. Ny organisation från årsskiftet samt översyn av interna processer stödjer det nya arbetssättet. Även digitaliseringen med fler e-tjänster möjliggör ett mer proaktivt arbetssätt och tid för rådgivning. Förvaltningen fortsätter även arbetet att med att utveckla och förbättra dialogen och kommunikationen kring regler, riktlinjer och tillsyn med företagare i de båda kommunerna.
Digitalisering; utveckla och förbättra digitala tjänster som underlättar för kommuninvånarna	Samtliga nämnder och utskott	Utveckling av digitala processer och e-tjänster sker inom många verksamheter och mycket utvecklingsarbete planeras framöver. Ett 60-tal e-tjänster har införts under perioden, de flesta i den egna e-tjänsteplattformen. Socialtjänsten har över 10 tjänster som riktar sig till medborgare gällande bland annat försörjningsstöd, orosanmälan och assistentersättning. Skolan har närmare 15 e-tjänster för bland annat ansökan om skolskjuts, inackorderingstillägg och hantering av Ipads. Ett flertal tjänster finns också inom bygglov. Samhälle och miljö har närmare 10 e-tjänster för bland annat anmälan om värmepump, fiberanslutning och grävanmälan. Det finns flera tjänster för klagomål, här är det viktigt att det blir enkelt för medborgarna att veta var de lämnar klagomål. Under våren 2022 beslutades det om en gemensam digitaliseringsstrategi för Orsa, Mora och Älvdalen. Strategin framhåller att digitalisering ska ses som ett medel för att uppnå kommunernas övergripande mål och visioner, verksamhetens mål och ett verktyg för att bidra till ett hållbart samhälle.
Exploatering Löva Strand	Utskottet för strategi, utskottet för samhälle	Detaljplanearbetet fortgår, utredning om tillfartsvägar och trafiksäkerhet pågår.
Arbeta för att öka integration	Utskottet för samhälle	Aktiviteter är påbörjade i samarbete med föreningar bland annat Korpen och IOGT/NTO Röda Kvarn. Läxhjälp, föräldrautbildning, föreningslära är några exempel.
Investeringar för ett grönare och attraktivare centrum	Utskottet för samhälle	Fokus under året har varit att öka attraktiviteten på Slipstenstorget med bland annat mer blomarrangemang och nya krukor. Planeringen är klar för rondell och grönytor på Slipstenstorget, samt ett utökat antal mobila enheter för blommor inför kommande sommar.

Redovisning av särskilda politiska ekonomiska prioriteringar

Under 2022 har vissa verksamheter fått extra medel för särskilda satsningar. Nedan beskrivs status för dessa.

Prioritering	Summa (tkr)	Status
Grönare centrum	300	Under året har fokus varit på fler blomarrangemang och nya stora krukor på Slipstenstorget. Planering tillsammans med Trafikverket är påbörjad för rondellen invid Orsa Järnvägshotell.
Stärka föreningars styrelse	200	Dialog med föreningarna är påbörjad. Styrelseutbildning tillhandahålls av SISU Idrottsutbildarna.
Underhåll av anläggningar	300	Förbättringsåtgärder planeras för fotbollsplanerna på Lillåvallens idrottsplats.
Demenssjuksköterska inom omsorgen	600	På grund av svårigheter att rekrytera en sjuksköterska med den önskade specialistkompetensen har medel satsats på att utbilda en av de befintliga sjuksköterskorna. Utbildningen löper enligt plan och specialistexamen beräknas vara klar efter vårterminen 2023.
Sjukgymnast till rehab-gruppen på HS-enheten.	450	Rekryteringen har gått trögt, men nya försök att hitta rätt kompetens görs under inledningen av 2023. Om det visar sig fortsatt svårt att rekrytera denna roll bör verksamheten utreda om det finns andra sätt att stärka rehabverksamheten.
Mindre barngrupper inom förskolan	1 500	En tillfällig förskola (Regnbågen) startades i januari då behovet av förskoleplatser i kommunen ökat. Behovet av den tillfälliga förskolan kvarstår även under 2023.

Balanskravsresultat

Balanskravet gäller enligt lag kommunen men inte koncernen. Kommunen har inga gamla underskott att återställa. Uppföljningen av 2022 års resultat visar att kommunen uppfyllt balanskravsresultatet för året.

Balanskravsutredning 2022
(tkr)

	Årets resultat enligt resultaträkningen	26 866
–	Samtliga realisationsvinster	0
+	Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0
+	Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0
–/+	Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	2 733
+/–	Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0
=	Årets resultat efter balanskravsjusteringar	29 599
–	Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0
+	Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0
=	Balanskravsresultat	29 599

Orsa kommuns RUR (resultatutjämningsreserv) uppgår till 35 mkr, vilket motsvarar kommunens mål enligt de ekonomiska riktlinjerna.

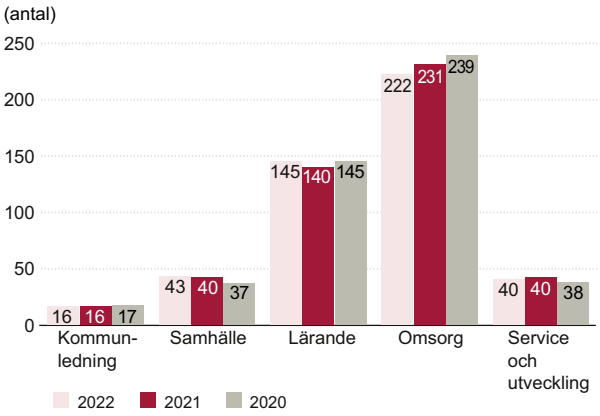
Väsentliga personalförhållanden

Arbetskraft

Antalet tillsvidareanställda i Orsa kommun den 31 december 2022 var 476 personer, vilket är en ökning jämfört med december 2021 då kommunen hade 460 tillsvidareanställda[1]. Ökningen har främst skett inom lärande och omsorgen.

Totalt antal tillsvidareanställda i Orsa kommunkoncern var den 31 december 2022 589.

Antal tillsvidareanställda per 31 december 2021

Total arbetskraft och genomsnittlig sysselsättningsgrad

Den totala arbetskraften i Orsa kommun under 2022 var 505 årsarbetare, jämfört med året före då det var 507. Av dessa är 55 årsarbetare timavlönad personal. Förändringarna per verksamhet är obetydliga jämfört med år 2021. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för samtliga tillsvidareanställda i Orsa kommun är nu på cirka 91,4 procent, en liten ökning på cirka 2 procent från förra året.

I kommunkoncernen 2022 uppgick antalet årsarbetare till 621 vilket är en minskning från föregående år.

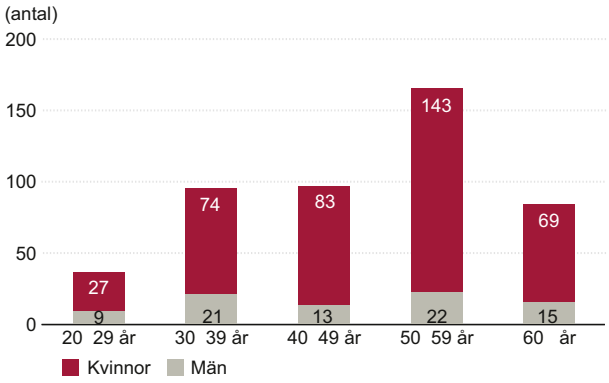
[1] Siffran är en ögonblicksbild per 21/12–22 och kan påverkas av exempelvis tillfälligt vakanta tjänster.

Medelålder och åldersfördelning

Medelåldern för tillsvidareanställda i kommunen är 48,0 år för kvinnor och 45,8 år för män. Totalt är genomsnittsåldern 47,7 år. I hela kommunkoncernen är medelåldern 48,0 år.

67 personer hade under 2022 fyllt 60 år eller mer, vilket är en liten minskning jämfört med året innan.

Åldersfördelning tillsvidareanställda i Orsa kommun 2022

Könsfördelning

Andelen tillsvidareanställda män i kommunen ligger nu på 16,8 procent, vilket är en liten ökning på knappt 1 procent. Bland våra långtidsvikarier är dock andelen män 27,7 procent.

Medellön, Orsa kommun

År	Kvinnor	Män
2022	32 474	32 480
2021	30 738	30 826
2020	30 280	30 973

Lön och personalkostnader

Den genomsnittliga lönen för månadsavlönade 31 december 2022 var för anställda i Orsa kommun 32 475 kronor. För kvinnor var medellönen 32 474 kronor och för män 32 480 kronor. Den årliga lönekartläggningen visade inte några osakliga skillnader vad gäller lönestruktur mellan kvinnor och män i

de fall där lika eller likvärdiga arbeten utförs. Löneskillnaderna som finns går att förklara med sakliga, könsneutrala faktorer. Medellönen i koncernen var per 31 december 2022, 32 825 kronor.

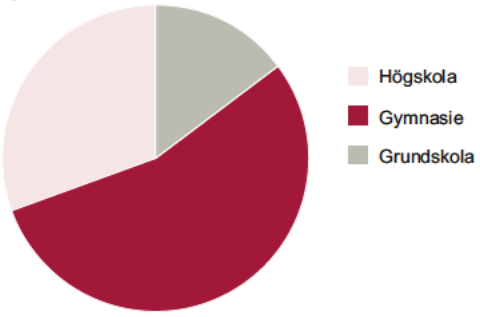
Personalkostnaden inklusive förtroendevaldas arvoden utgör den största delen av kommunens kostnader. År 2022 uppgick de till 68 procent av verksamhetens kostnader eller 299 mkr (298 mkr 2021). Av dessa utgjorde 215 mkr lön (213 mkr 2021).

Kompetensförsörjning

Under året antogs en ny kompetensförsörjningsstrategi. Utifrån strategin utarbetas inom de olika verksamheterna planer för att trygga kompetensförsörjningen. Inom kommunen så är andelen behöriga pedagoger 78 procent bland de månadsavlönade. Inom hemtjänst, särskilda omsorgen och särskilt boende så är drygt 70 procent utbildade undersköterskor.

I kommunen i stort ser utbildningsfördelningen ut enligt nedan. I statistiken redovisas utbildning i förhållande till de utbildningskrav som yrket ställer. Om man till exempel saknar undersköterskeutbildning och arbetar som vårdbiträde redovisas man med utbildningsnivå grundskola även om man har gått teoretiskt gymnasium. För att kunna redovisa exakt utbildningsnivå krävs att vi har register med utbildningsbakgrund för samtliga anställda, vilket vi i nuläget saknar.

Utbildningsnivå hos anställda i Orsa kommun (procent)

Avgångar – pension, egen begäran

Totalt 48 personer avslutade sin anställning i Orsa kommun under 2022, varav 14 personer avgick med pension. Motsvarande siffror 2021 var 66 avgångar varav 18 som gick i pension. Fjolårets relativt höga antal avslutade berodde på att miljöförvaltningens 20 anställda flyttades över till Mora kommun.

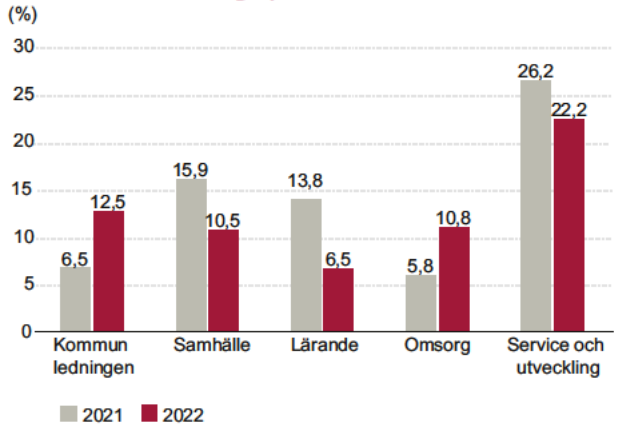
Utbetalda pensioner inklusive löneskatt för dem som gick i pension uppgick till 9,2 mkr. Utbetalningarna avsåg ålderspension, intjänad pensionsrätt per den 31 december 1997, sjukpension och efterlevandepension.

Kommunens pensionskostnader för anställda bokfördes till cirka 23,3 mkr. År 2021 var kostnaden 28,2 mkr. Jämfört med 2022 var Orsa kommuns pensionskostnad 2021 nära 5 mkr högre vilket förklaras med att under år 2021 förändrades livslängdsantaganden enligt RIPS (riktlinjer för beräkning av pensionsskuld) vilket påverkade avsättningen.

Enligt en prognos från Skandikon beräknas kostnaden för 2027 uppgå till 28,5 mkr inklusive löneskatt.

Personalomsättningen bland tillsvidareanställda i kommunen låg under 2022 på 10,4 procent, vilket är en minskning jämfört med 2021 då den var på 15 procent. Högst personalomsättning är det på service och utveckling där omsättningen visar drygt 22 procent.

Personalomsättning i procent 2021 och 2022

Ohälsotal

Ohälsotal är ett nyckeltal som beskriver andelen sjukskriven tid av disponibel arbetstid.

Ohälsotalet för personalen inom Orsa kommun var 9,8 procent, vilket är en ökning jämfört med föregående år med 2,5 procentenheter. En bidragande faktor är pandemin vars restriktioner när det gäller sjuknärvaro drabbat framför allt omsorgen.

Ohälsotal i procent, fördelat på kön

Orsa kommun

Kön	2022	2021	2020
Kvinnor	10,4	7,7	8,5
Män	7,1	5,8	7,0
Totalt	**9,8**	**7,3**	**8,2**

Ohälsotal i procent, fördelat på ålder

Orsa kommun	2022	2021	2020
0–29	10,4	9,1	8,3
30–49	9,5	6,6	7,7
50–99	9,9	7,5	8,6
Totalt	**9,8**	**7,3**	**8,2**

Varav långtidssjukfrånvaro>6o dagar, procent

Orsa kommun	2022	2021	2020
	35,9	25,0	26,0

Tittar vi på hela Orsa kommunkoncern så är ohälsotalet 9,1 procent, vilket är en ökning med 2 procentenheter. Det är framför allt Orsa kommun och Orsa Lokaler som har hög sjukfrånvaro.

Ohälsotal i procent, fördelat på kön

Orsa kommunkoncern

Kön	2022	2021	2020
Kvinnor	10,3	7,9	8,9
Män	5,9	4,9	6,2
Totalt	**9,1**	**7,0**	**8,1**

Ohälsotal i procent, fördelat på ålder

Orsa kommunkoncern

	2022	2021	2020
0–29	9,8	8,8	8,2
30–49	8,8	6,1	7,6
50–99	9,2	7,4	8,5
Totalt	**9,1**	**7,0**	**8,1**

Varav långtidssjukfrånvaro>6o dagar, procent

Orsa kommunkoncern

	2022	2021	2020
	34	**25,7**	**24,9**

Förväntad utveckling

Ekonomiska förutsättningar

Kommunen har i dagsläget en god ekonomi och planerar långsiktigt för att hantera ökade driftkostnader och investeringar. Den höga inflationen, höjda pensioner och stigande räntor är utmaningar kommande år. Risken att räntorna fortsätter att stiga under 2023 är stor med tanke på att inflationen i början av året fortfarande är hög samt den utveckling som ses i USA med höga räntor och inflation.

Under covid-19-pandemin har äldreomsorgen varit dyrare att bedriva och mycket talar för att det kommer att vara så även under 2023. Heltid som norm gäller nu i omsorgens verksamheter och det kommer att vara stort fokus på att få denna omställning från den tidigare deltidsorganisationen implementerad på ett kostnadsneutralt sätt.

Höjda livsmedelspriser och kostnader för transporter oroar. I skrivande stund flaggas det för cirka 15 procents ökade kostnader för livsmedel. Kostenheten bevakar detta noggrant och ändrar menyer och arbetssätt för att på bästa sätt klara av detta.

Boende och miljö

Prioriterade detaljplaner under 2023 är kopplade till bostads- och näringslivsutveckling. Kommunen arbetar med detaljplanen för Löva Strand med syfte att åstadkomma fler bostäder söder om Orsa. Grönklittsgruppen har ett planbesked för en detaljplan och önskar också parallellt arbete med planprogram för att utveckla området i stort. Arbete för en detaljplan i Viborg är också initierat av en privat entreprenör som planerar bostäder.

Byggnation av överföringsledningar till och från Grönklitt kopplade till det kommunala va-nätet är planerad att ske under 2023–2024.

Ett grönare och attraktivare centrum planeras och genomförs med fokus på Slipstenstorget och rondellen vid Järnvägshotellet. Riktlinjerna för skötsel av kommunens mark ska revideras och kommunens strategiska markinnehav ses över. En handlingsplan med åtgärder för ökad trafiksäkerhet i kommunen ska tas fram.

Upphandlingen av det särskilda boendet Slipstenen som görs i början av året kommer att visa om kalkylerna håller och Slipstenen kan stå klar för inflyttning under 2027.

Kommunen har ett gott näringslivsklimat och siktar på att bli ännu bättre. En reviderad näringslivsstrategi gäller för 2023–2026 med kompetensförsörjning, bostadsutveckling, besöksnäring och myndighetsutövning som prioriterade områden.

En ny samverkansöverenskommelse med polisen syftar till att stärka, synliggöra, konkretisera och samordna kommunens och polisens insatser. Målet är att öka tryggheten och minska brottsligheten i Orsa kommun. Den samverkan som bedrivits mellan parterna har upplevts positiv och effektiv av båda parter och generellt sett är Orsa en trygg plats med relativt låg brottslighet. Ambitionen gällande trygghet och det förebyggande arbetet är hög och Brottsförebyggande rådet har därför beslutat om ett fördjupande arbete kring skadegörelse och trafikbrott.

Invånardialog, delaktighet och service

I Orsa skapar vi med människor, inte för. Det är av stor vikt att allt vårt arbete utförs med utgångspunkt från våra kommuninvånare. Kommunens invånardialoger är viktiga redskap för att skapa delaktighet. Inför 2023 planeras en stor invånardialog på temat inkludering som involverar flera verksamhetsområden och sträcker sig till 2025.

Bibliotekets samarbete inom Dalabiblioteken kommer att medföra nya tekniska lösningar och ökad tillgång till litteratur och media för Orsas invånare.

En kulturplan för kommunen är påbörjad i dialog med representanter från föreningar och andra

aktörer på kulturområdet. Kulturplanen ska peka ut övergripande prioriteringar och utvecklingsområden inom kulturområdet. Beslut av planen planeras under 2023.

Arbetet med ökad integration fortsätter och blir ett prioriterat område för samtliga verksamheter i samverkan med kommunens föreningar och andra aktörer.

Från och med 1 januari 2023 har Mora och Orsa inte bara en gemensam miljö- och byggnadsförvaltning utan också en gemensam nämnd. Detta förväntas ge en förbättrad service genom att resurserna används effektivare samtidigt som närhet och tillgänglighet till verksamheterna säkerställs i båda kommunerna.

Barn, unga och lärande

Inom skolan är fokus det kommande året på att skapa ökad likvärdighet mellan kommunens skolor och förskolor. Alla elever oavsett skola ska ha en bra skolgång och möjligheter att lyckas. Särskilt fokus ligger precis som 2022 på bättre studiero och höjda resultat i matematik och svenska.

Behovet av förskoleplatser ökade under hösten 2021 och har fortsatt att öka under 2022. En tillfällig förskola startades i januari och behovet av att ha kvar den kvarstår även under 2023. Under våren 2023 behöver ytterligare en avdelning öppnas för att fylla behovet av platser. Den avdelningen behöver endast vara kvar under våren 2023.

Verksamhetsområde lärande arbetar med att ta fram underlag för att strategiskt kunna följa och analysera elevunderlag och platsbehov i framtiden.

Ungdomens Hus fortsätter att utvecklas. Ett arbete med att ge unga ökade kunskaper kring föreningar har påbörjats. Där får unga lära sig hur man startar en förening och hur det går till att vara med i en förening.

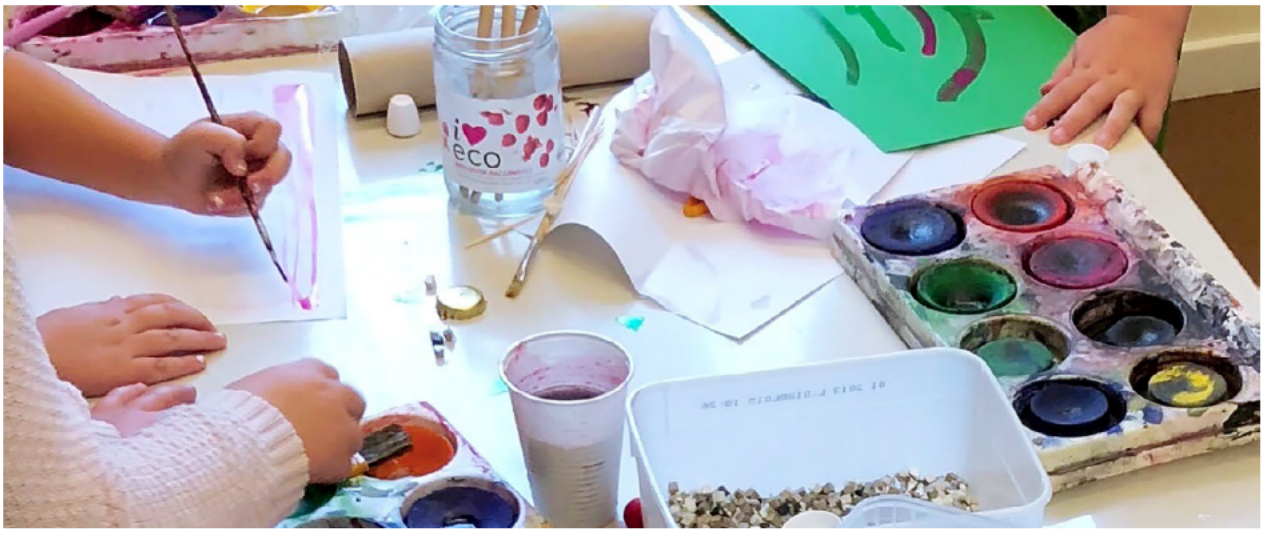
En effektiv organisation med god arbetsmiljö

Digitaliseringen fortskrider inom samtliga verksamheter. En gemensam e-identitet ska införas inom Mora, Orsa och Älvdalen. Införandet ska ske stegvis över tid, och till en början med de verksamheter som har behov och förutsättningar. Allt fler e-tjänster kommer att utvecklas och flera verksamheter utvecklar service och arbetssätt genom nya verksamhetssystem.

Som tidigare beskrivits har flera stora verksamhetssystem upphandlats under året som gått. Under 2023 krävs en hel del arbete för att säkerställa att implementeringen fungerar tillfredställande och enligt plan.

Kompetensförsörjning är en viktig fråga framöver, speciellt inom äldreomsorgen. Detta förstärks av den demografiska utvecklingen där äldre utgör en allt större andel av befolkningen, och behoven av omsorg kommer att öka.

Hur länge covid-19-pandemin sätter sin prägel på vård- och omsorgsverksamheterna är svårt att säga. Det finns dock en särskild utmaning vad gäller sjukfrånvaro. Med de restriktioner som verksamheterna fortfarande lever med ligger det nära till hands att frånvarotillfällena blir både fler och längre jämfört med hur det var före pandemin.

Gemensamma nämnder och verksamheter

Gemensam gymnasienämnd

Antalet elever ökar till gymnasiet de närmaste åren, främst från Mora kommun. På yrkesprogrammen är det en utmaning att få till fler platser då det är avhängigt möjligheten att utöka antalet APL-platser (arbetsplatsförlagt lärande). Här är samverkande kommuner, företag och näringslivet viktiga samarbetspartner.

Mora gymnasium har i jämförelse med riket och länet en relativt hög andel lärare som är behöriga, dock kommer kompetensbristen även att påverka Mora gymnasium i framtiden. Förvaltningen behöver vara i framkant vad gäller god arbetsmiljö för att behålla nuvarande lärare men även för att kunna attrahera nya lärare. Även lokaler behöver anpassas då de är en viktig del i god arbetsmiljö både för personal och elever.

Som tidigare nämnts har antalet elever på introduktionsprogrammen, IM, ökat och fler elever har färre betyg med sig från grundskolan. Detta gör att organisationen kring IM växer och det är en utmaning för förvaltningen utifrån behov av lokaler och resurser.

Yrkesprogrammen kommer från hösten 2023 att utökas så att alla elever i grunden får högskolebehörighet. Eleverna kan dock välja bort högskolebehörigheten vilket kommer att bli en utmaning i planering av tjänster och schema.

Enligt en lagändring från 1 juli 2023 ska arbetsmarknadens behov vägas in vid planering och dimensionering av gymnasie- och komvuxutbildningar. Lagen ska tillämpas från 2025.

Vuxenutbildningens roll i kompetensförsörjningen är av stor betydelse för kommunerna och det pågår flera strategiska arbeten. En handlingsplan för kompetensförsörjning är framtagen och ett partsgemensamt kompetensråd är bildat.

Medel från EU:s asyl-, migrations- och integrationsfond har beviljats och projektet Yrkesväg 2.0 har kunnat starta. Det är en stor möjlighet för förvaltningen att driva och bidra till att motverka bristande integration och hög arbetslöshet bland tredjelandsmedborgare (TLM). Projektet ska under tre år framåt utveckla målgruppsanpassade utbildningsinsatser och andra stödjande insatser för TLM inom vuxenutbildningen, och sker i samverkan mellan olika aktörer med ansvar för målgruppens integration.

Gemensam nämnd för social myndighetsutövning

Ny lagstiftning inom LSS från årsskiftet 2023 kan innebära fler ansökningar inom personlig assistans. Förändringar inom både SoL och LSS, till exempel samsjuklighetsutredningen, medför att det finns ett brett utbildningsbehov för att kunna möta de nya kraven.

Som tidigare nämnts har ärendemängden framför allt inom äldre ökat successivt. Det kommer därför att behövas resursförstärkning till äldregruppen för att nå målen för 2023 gällande uppföljningar och för att få en arbetsbelastning som är hanterbar.

Om den utveckling inom LSS och socialpsykiatri med mer komplexa ärenden fortsätter under kommande år kommer personalgruppen som arbetar med dessa frågor på sikt att behöva utökas.

Gemensam servicenämnd för löneadministration

Projektet med införandet av digitala anställningsavtal blir klart under 2023. Utbildningsprojektets fortsättningsutbildningar kommer i gång under 2023.

Under 2024 inleds en förstudie om upphandling av löne- och HR-system. Nuvarande avtal kan förlängas som längst till 2027. Upphandlingen kommer att belasta verksamheten väldigt mycket både ekonomiskt och resursmässigt.

Verksamheten fortsätter att gå från manuellt lönearbete till att alltmer handla om support, utbildning, kontroll och systemutveckling.

Gemensam servicenämnd IT

Utökad samverkan mellan Mora, Orsa och Älvdalen, men även med andra kommuner i närområdet är viktigt för framtiden. Med en ökad samverkan så ökar exempelvis möjligheterna till kompetensförsörjning. Med ökad samverkan så kommer också fler kommuner att kunna dela på kostnaderna och på så sätt ha en fortsatt hög digitaliseringstakt.

Samtidigt som samverkan är en möjlighet så finns det även utmaningar i detta, såsom finansiering, organisation och tekniska utmaningar.

Brandkåren Norra Dalarna – kommunalförbund

De kostnadsökningar som är kända inför framtiden är löne- och pensionskostnadsökningar, ökade utbildningskostnader samt ökade investeringskostnader.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap släpper nya regelverk inom flera områden som påverkar Brandkåren Norra Dalarna, nya riktlinjer för handlingsprogram, nytt utbildningssystem för operativ ledning, nya regler för tillsyn med mera.

De nya regelverken kring tillsyn kommer att innebära att fler tillsynsförrättare måste rekryteras på sikt för att kunna utföra den ökade mängd tillsynsbesök som måste utföras enligt gällande föreskrifter. Ett led i detta arbete är att revidera taxan för tillsynsbesök så att tillsynsverksamheten blir mer självkostnadsfinansierad.

Arbete pågår för att ta fram en långsiktig fordons- och investeringsplan då flera fordon behöver bytas ut för att upprätthålla en ändamålsenlig och modern vagnpark.

Överförmyndare i samverkan

Även om antalet akter (antalet huvudmän) bara ökar marginellt, så ändrar sig uppdragen i sin komplexitet hela tiden. Huvudmännen idag ställer mycket högre krav på både ställföreträdaren i uppdraget såväl som tjänstepersonerna i handläggningen. Det tar längre tid att hitta en tillräckligt kompetent ställföreträdare att matcha mot dessa huvudmän som egentligen kräver en professionell ställföreträdare. Många överförmyndarverksamheter i landet har redan börjat använda sig av professionella ställföreträdare, trots att det ännu inte är tillåtet i lag.

Inte mycket har hänt med den ställföreträdarutredning Gode män och förvaltare – en översyn[1] som presenterades under 2021. Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, och Föreningen Sveriges Överförmyndare med fler arbetar aktivt med att försöka få nuvarande regering att förstå vikten av att utredningsarbetet måste fortgå.

1 SOU 2021:36

Språktolksnämnden i Dalarna

Ett nytt verksamhetssystem ska implementeras för att effektivisera tolkförmedlingen ytterligare samt göra det mer användarvänligt för personal, kunder och tolkar.

Hjälpmedelsnämnden i Dalarna

I och med den pågående lokalförändringen blir verksamhetens fokus de närmaste åren att kartlägga och förbättra verksamhetens processer. Efterfrågan på varor och tjänster ökar. Fler patienter vårdas i hemmet och har samtidigt behov av mer avancerad medicinteknisk utrustning. Detta ställer krav på en fortsatt ökad samverkan mellan regionen och kommunerna. Förvaltningen ser sig ha en tydlig roll i arbetet med omställningen inom ramen för God och nära vård både när det handlar om kompetens och i rollen som distributör av hjälpmedel.

Kompetensförsörjningen ses som en nyckelfråga då resursbrist syns inom flera förskrivarområden. Samtidigt behövs ett fokus på kunskapen om förskrivningsprocessen och vilket ansvar som medföljer den, inte minst i gruppen av sjuksköterskor som förskriver hjälpmedel.

Under 2023 startar en utredning om huruvida Dalarnas Hjälpmedelscenter i framtiden ska vara det nav och den verksamhet som hanterar de digitala hjälpmedlen och välfärdstekniken i Dalarna.

De kommunala bolagen

Orsabostäder AB

Orsabostäder har ett stort underhållsbehov på sina fastigheter under många år framöver. Demografin visar att Orsas befolkning blir äldre vilket ställer andra krav på boendet som kommer att påverka bolaget i dess underhålls- och utvecklingsarbete. För att klara ekonomin och se till att hyresgäster kan bo kvar efter större renoveringar måste innovativa och effektiva lösningar inom underhåll och förvaltning sökas. Utöver det måste det till en hyresutveckling som minst motsvarar de kostnadsökningar på bland annat el, va och fjärrvärme som sker.

Orsa Lokaler AB

Orsa Lokaler AB står inför stora projekt där det nya särskilda boendet Slipstenen är det största vilket kommer att ta mycket tid i anspråk. Utöver Slipstenen har Orsa Lokaler fått en beställning på renovering och utbyggnad av köket på Lillåhem och när

Slipstenen står färdig ska Lillåhems vårdboende byggas om till trygghetsbostäder.

Orsa Lokaler tar nu över ansvaret från verksamhetsområde samhälle vad gäller förvaltning av ishallen, ridhuset, Tallhed och Lillåvallen.

Orsa Vatten och Avfall AB

Anläggandet av överföringsledningar för både vatten och spillvatten till Grönklitt kommer att påbörjas 2023. För att säkerställa vattenkapaciteten kommer vattenverket i Grönklitt att kopplas ihop med vattenverket i Boggas. Utredningen om en ny vattentäkt för Orsas framtida behov behöver intensifieras. Även Bunk reningsverk kommer att byggas om för att på sikt kunna ta emot ökade mängder från Grönklitt och andra exploateringar samt utbyggnadsområden enligt VA-plan.

Flera faktorer kommer att påverka utvecklingen av va-avgifterna framöver. Bland annat kommer nya krav på hantering av va-tjänster, både på dricksvatten, spillvatten och dagvattenhantering som har införts i förslag till EU-direktiv. Detta kommer exempelvis att ställa krav på kväverening och energineutralitet för våra anläggningar.

Ett inpasseringssystem är planerat att sättas upp i Orsa under första halvåret 2023 i syfte att få överblick över besökare på återvinningscentralen samt få en smidig och enkel faktureringsfunktion när ett verksamhetsfordon lämnar in avfall på återvinningscentralen.

Bygg- och rivningsavfall som uppstår då en fastighetsägare som privatperson bygger och river själv övergår till kommunalt ansvar från och med 2023. Från år 2027 ska också kommunen erbjuda fastighetsnära insamling av plastförpackningar, pappersförpackningar och glas utöver dagens ansvar för rest- och matavfall.

Nodava, Norra Dalarna Vatten & Avfall AB

Arbetet med den nya organisationen fortsätter och kartläggning av verksamheternas processer fortsätter i syfte att bygga upp ett arbetssätt som inte är beroende av enskilda individer. Införandet och utveckling av e-tjänster kommer att innebära ökad tillgänglighet gentemot kunder och kommuninvånare.

Ökad övervakning och automation i ägarbolagens anläggningar är ett mål som kan förbättra för den operativa driften på många sätt, men kräver bra information till styrelserna, förarbeten och investeringar.

Avfallsverksamheten står inför stora förändringar, dels på grund av nya krav, dels då ansvaret för avfallshantering successivt flyttas till kommunerna. Branschorganisationens vision innebär att vi måste satsa mer på information för att ge kommuninvånarna och kunderna möjlighet att minska eller minimera sitt avfall.

För att framtidssäkra en hållbar hantering av avloppsslam kommer en slamstrategi för hela Nodavas geografiska område att arbetas fram under 2023.

Räkenskaper

Räkenskaper

Resultaträkning

(tkr)

	Not	Kommunen 2022	Kommunen 2021	Koncernen 2022	Koncernen 2021
Verksamhetens intäkter	2	112 371	97 422	203 507	190 580
Verksamhetens kostnader	3	– 559 651	– 532 748	– 614 094	– 587 560
Avskrivningar	4	– 14 732	– 14 051	– 40 022	– 37 654
Verksamhetens nettokostnader		**– 462 012**	**– 449 377**	**– 450 609**	**– 434 634**
Skatteintäkter	5	324 342	312 006	324 342	312 006
Generella statsbidrag och utjämning	6	167 195	162 738	167 195	162 738
Verksamhetens resultat		**29 525**	**25 367**	**40 928**	**40 110**
Finansiella intäkter	7	1 065	8 135	765	7 836
Finansiella kostnader	8	– 3 724	– 673	– 7 201	– 4 450
Resultat efter finansiella poster		**26 866**	**32 829**	**34 492**	**43 496**
Årets resultat		**26 866**	**32 829**	**34 492**	**43 496**

Balansräkning

(tkr)

	Not	Kommunen 2022-12-31	Kommunen 2021-12-31	Koncernen 2022-12-31	Koncernen 2021-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Dataprogram, ledningsrätter	9	0	0	307	318
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	10	176 999	175 541	740 666	715 919
Maskiner och inventarier	11	12 165	12 142	25 380	24 894
Pågående nyanläggning	12	0	0	14 684	51 022
Finansiella anläggningstillgångar	13	96 276	96 078	10 641	10 366
Summa anläggningstillgångar		**285 440**	**283 761**	**791 678**	**802 519**
Omsättningstillgångar					
Förråd med mera		0	0	0	178
Exploateringsfastigheter	14	7 131	6 438	7 131	6 438
Fordringar	15	73 333	55 317	72 861	55 082
Kortfristiga placeringar	16	59 255	60 161	59 255	60 161
Kassa och bank	17	56 102	41 468	57 774	42 305
Summa omsättningstillgångar		**195 821**	**163 384**	**197 021**	**164 164**
SUMMA TILLGÅNGAR		**481 261**	**447 145**	**988 699**	**966 683**
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital	18				
Årets resultat		26 866	32 829	34 493	43 497
Resultatutjämningsreserv		35 000	35 000	35 000	35 000
Övrigt eget kapital		274 399	241 570	351 683	308 092
Summa eget kapital		**336 265**	**309 399**	**421 176**	**386 589**
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	19	41 480	39 865	42 179	40 610
Andra avsättningar	20	0	0	17 193	15 070
Summa avsättningar		**41 480**	**39 865**	**59 372**	**55 680**
Skulder					
Långfristiga skulder	21	9 714	10 598	394 548	424 776
Kortfristiga skulder	22	93 802	87 283	113 603	99 638
Summa skulder		**103 516**	**97 881**	**508 151**	**524 414**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**481 261**	**447 145**	**988 699**	**966 683**
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter					
Uttagna fastighetsinteckningar		400	400	142 640	142 640
Avgår: Panter i eget förvar		–400	–400	–142 640	–142 640
Ansvarsförbindelser	23				
Pensionsförpliktelser som inte upptagits					
bland skulderna eller avsättningarna		139 012	146 418	139 012	146 418
Övriga ansvarsförbindelser		379 734	410 391	17 560	18 208
Summa panter och ansvarsförbindelser		**518 746**	**556 809**	**156 572**	**164 626**

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	Kommunen 2022	Kommunen 2021	Koncernen 2022	Koncernen 2021
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		26 866	32 829	34 492	43 496
Justering för ej likviditetspåverkande poster	24	15 296	19 149	44 082	45 099
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		*42 162*	*51 978*	*78 574*	*88 595*
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		–18 016	3 519	–23 015	3 933
Ökning/minskning varulager		0	0	178	–178
Ökning/minskning kortfristiga skulder		6 519	–18 641	16 236	–6 094
Ökning/minskning exploateringsfastigheter	25	–693	–839	–693	–839
Ökning/minskning kortfristiga placeringar	26	906	–15 308	906	–15 308
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**30 878**	**20 709**	**72 186**	**70 109**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar	27	–16 307	–21 095	–42 056	–71 618
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	28	262	0	262	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	29	0	0	14 696	89
Investering i finansiella tillgångar	30	2	–15	–74	–15
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**–16 043**	**–21 110**	**–27 172**	**–71 544**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Återbetalning av lån		0	0	–30 000	0
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	31	–201	–281	–201	–314
Ökning/minskning av långfristiga periodiseringar		0	0	656	217
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**–201**	**–281**	**–29 545**	**–97**
Årets kassaflöde		**14 634**	**–682**	**15 469**	**–1 532**
Varav Orsa kommun		*15 578*	*8 806*		
Varav koncernvalutakonto Orsabostäder AB		*9 457*	*–3 675*		
Varav koncernvalutakonto Orsa Lokaler AB		*–3 034*	*–1 579*		
Varav koncernvalutakonto Orsa Vatten och Avfall AB		*–7 367*	*–4 234*		
Likvida medel vid årets början		41 468	42 150	42 305	43 837
Likvida medel vid årets slut		56 102	41 468	57 774	42 305
Förändring av likvida medel		**14 634**	**–682**	**15 469**	**–1 532**

Noter

1 Redovisningsprinciper

Kommunen följer kommunal bokförings- och redovisningslag samt de rekommendationer som Rådet för kommunal redovisning (RKR) utfärdat vad gäller redovisningen. Undantaget är redovisning av finansiell leasing.

I noterna till resultaträkningen lämnas upplysning om ej uppsägningsbara operationella leasingavtal. Några leasingobjekt är att betrakta som finansiell **leasing** enligt RKR R5. Nedan lämnas upplysningar om dessa avtal. Finansiella leasingavtal med en avtalstid överstigande tre år:

Avgifter (tkr)	2022	2021
-med förfall inom 1 år	606	660
-med förfall inom 1–5 år	884	1 327
-med förfall senare än 5 år	0	0

Det totala finansiella leasingbeloppet bedöms vara mycket lågt i förhållande till den totala balansomslutningen (cirka 0,3 procent) och skulle sannolikt inte påverka en ekonomisk bedömning av kommunens ställning.

Kommunalskatten har periodiserats enligt rekommendation nummer R2 från RKR. Det innebär att kommunen i bokslutet för år 2022 har bokfört den definitiva slutavräkningen för 2021 samt en preliminär slutavräkning för år 2022. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR:s) decemberprognos.

Kommunen följer RKR R2 vad gäller **avgift eller bidrag till anläggningstillgångar**.

Arbetsgivaravgifter har bokförts i form av beräknade, procentuella personalomkostnadspålägg i samband med löneredovisningen enligt SKR:s rekommenderade nivå.

Avsättningar och ansvarsförbindelser redovisas enligt RKR R9.

Pensionsskulden har beräknats av Skandikon enligt RKR:s rekommendation R10. Pensionsåtaganden som intjänats före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse i enlighet med den kommunala redovisningslagen.

Pensioner intjänade från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen.

Semesterlöneskulden avser intjänade men ej uttagna semesterdagar. Skuld för okompenserad övertid har också beräknats och bokförts per sista december.

Tillsammans med **skuld till timanställda med mera** för arbete som utförts i december 2022 och upplupen arbetsgivaravgift redovisas semesterlöneskulden och skuld för okompenserad övertid som en kortfristig skuld.

Kommunen följer RKR R4 för redovisning av **materiella anläggningstillgångar**. Anläggningstillgång bedöms en tillgång vara när anskaffningsvärdet uppgår till ett basbelopp (för närvarande 48,3 tkr) och den är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav.

Anläggningstillgångarna värderas till anskaffningsvärde med avdrag för planenliga avskrivningar.

Avskrivningstiden för byggnader och tekniska anläggningar är 10–50 år samt för maskiner och inventarier 3–10 år. Linjär avskrivningsmetod tillämpas. En bedömning av anläggningarnas värde görs och i de fall där anläggningens värde bedöms varaktigt ha förändrats görs en justering av det bokförda värdet. För tillgångar i form av konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Internräntan har beräknats med 1,0 procent på tillgångarnas bokförda värde enligt SKR:s rekommendation.

Komponentindelning av materiella anläggningstillgångar har införts från 2014 för befintliga tillgångar. För investeringar i nya anläggningar tillämpas komponentindelning och en komponent definieras som en utgift som är relativt stor i relation till den totala investeringen och bedöms ha en avvikande avskrivningstid. Årligen görs en bedömning av kvarvarande objekt i anläggningsreskontran om det finns något nedskrivningsbehov utifrån att anläggningen inte längre används, alternativt nyttjas som det var tänkt från början.

Prövning av om återföring av tidigare nedskrivning är motiverad genomförs vid upprättande av årsredovisning enligt RKR R6. Om återföring är motiverad görs en beräkning av tillgångens värde och återföringen redovisas i resultaträkningen.

Redovisning av **finansiella tillgångar och skulder** följer RKR R7.

Exploateringsfastigheter redovisas som omsättningstillgångar från och med 2009.

Osäkra fordringar, det vill säga kundfordringar äldre än 6 månader, har värdereglerats.

Kommunen följer i allt väsentligt RKR R13 **kassaflödesanalys** och RKR R14 **drift- och investeringsredovisning**.

Från och med 2020 följer kommunen RKR R15 avseende **förvaltningsberättelse** i stora drag. Arbetet med att anpassa förvaltningsberättelsen till den nya rekommendationen pågår fortlöpande.

Kommunen följer RKR R16 om **sammanställda räkenskaper**. Den sammanställda redovisningen för koncernen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Transaktioner och mellanhavanden mellan kommunen och dotterföretagen har eliminerats för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi. I den kommunala koncernen ingår bolag där kommunen har minst 20 procents inflytande. Kommunen äger Oreälvens Kraftaktiebolag till 35 procent men inflytandet beräknas inte vara så stort att kommunens del av företaget ska konsolideras.

Från och med år 2020 konsolideras inte längre Nodava AB och Brandkåren Norra Dalarna enligt undantagsregler i RKR R16.

Redovisningsmodell

I driftredovisningen beskrivs de enskilda verksamheternas budgeterade respektive redovisade kostnader och intäkter. Resultaträkningen utgår från intäkterna och kostnaderna i driftredovisningen sedan dessa summor har justerats med bland annat interna poster. Internredovisning tillämpas i de fall som kostnader ska fördelas från en verksamhet till en annan internt.

Investeringsredovisningens uppgift är att visa hur investeringsutgifterna under året har fördelat sig på olika verksamhetsområden.

Resultaträkningen redovisar intäkter och kostnader och visar hur årets resultat samt förändringen av eget kapital har uppkommit. Förändringen kan också erhållas genom att man jämför eget kapital mellan två redovisningsår.

I balansräkningen redovisas kommunens finansiella ställning vid en viss tidpunkt. Här redovisas hur kommunens kapital har använts och anskaffats. Kapitalet används till olika slags tillgångar, som finansieras antingen av skulder i kombination med eller enbart eget kapital. Balansräkningens tillgångssida uppdelas i anläggnings- och omsättningstillgångar. Anläggningstillgångar är fast och lös egendom avsedd för stadigvarande innehav. Exempel på det är bland annat byggnader, maskiner och fordon. Omsättningstillgångarna består av likvida medel och tillgångar som på kort tid kan omvandlas till likvida medel.

Skulderna uppdelas i långfristiga respektive kortfristiga skulder beroende på löptid. Eget kapital är differensen mellan tillgångar och skulder.

Kassaflödesrapporten ger upplysning om hur medel har tillförts och använts. Ett positivt saldo på kassaflödesrapporten innebär således att en del av de tillförda medlen har använts till att förstärka likviditeten.

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
2 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	7 719	4 339	100 277	95 617
Taxor och avgifter	22 887	22 206	22 887	22 206
Hyror och arrenden	7 095	6 269	7 095	6 269
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	59 668	49 096	59 668	49 096
Bidrag och gåvor från privata aktörer	1 146	1 236	1 146	1 236
Övriga bidrag	325	499	–1 097	2 290
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	13 392	12 628	13 392	12 628
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	0	905	0	905
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	139	244	139	333
Summa verksamhetens intäkter	**112 371**	**97 422**	**203 507**	**190 580**
3 Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	–280 362	–276 920	–227 027	–240 886
Pensionskostnader	–23 279	–28 194	–24 381	–29 157
Köp av verksamhet	–112 733	–104 726	–112 733	–104 726
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	–72 551	–55 587	–140 269	–100 502
- varav kostnader för särskilt boende (Slipstenen)	–22 022	–4 780	–22 022	–4 780
Lämnade bidrag	–18 387	–20 548	–18 387	–20 548
Total kostnad för räkenskapsrevision	–179	–155	–402	–319
Varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna	*–130*	*–100*	*–353*	*–217*
Inköp av material och varor	–14 815	–14 302	–15 315	–14 608
Inköp av tjänster	–18 588	–14 982	–29 733	–28 276
Skatt	0	0	–2 358	–2 621
Övriga verksamhetskostnader	–18 757	–17 334	–43 489	–45 917
Summa	**–559 651**	**–532 748**	**–614 094**	**–587 560**
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal (alla, oavsett löptid)				
Avgifter				
- med förfall inom 1 år	*29*	*63*	*29*	*106*
- med förfall inom 1–5 år	*1*	*4*	*1 034*	*1 259*
- med förfall senare är 5 år	*0*	*0*	*0*	*0*
Summa	*30*	*67*	*1 063*	*1 365*
4 Avskrivningar				
Beloppen utgörs av planenliga avskrivningar. Avskrivningarna beräknas på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde. Den procentuella avskrivningen per år uppgår till imateriella anläggningstillgångar 20 %, inventarier 10–33 % , byggnader 2–10 % i kommunen och 1–10 % i koncernen.				
Årets avskrivningar	**–14 732**	**–14 051**	**–40 022**	**–37 654**

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
5 Skatteintäkter				
Egna skatteintäkter	324 342	312 006	324 342	312 006
Preliminära skatteinbetalningar	*314 031*	*302 978*	*314 031*	*302 978*
Prognos för slutavräkning	*10 311*	*9 028*	*10 311*	*9 028*
Summa	**324 342**	**312 006**	**324 342**	**312 006**
6 Generella statsbidrag och utjämning				
Kommunalekonomisk utjämning	146 322	140 837	146 322	140 837
LSS utjämning	–2 589	–3 545	–2 589	–3 545
Kommunal fastighetsavgift	21 024	21 164	21 024	21 164
Generella bidrag från staten	2 438	4 282	2 438	4 282
Summa	**167 195**	**162 738**	**167 195**	**162 738**
7 Finansiella intäkter				
Utdelning aktier	7	7	7	7
Ränteintäkter bank	371	3	368	16
Vinst vid försäljning av aktier	0	7 586	0	7 586
Övriga ränteintäkter	184	150	211	162
Borgensavgifter	326	326	0	0
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	0	15	0	15
Övriga finansiella intäkter	177	48	179	50
Summa	**1 065**	**8 135**	**765**	**7 836**
8 Finansiella kostnader				
Räntekostnader på lån	0	0	–3 477	–3 779
Övriga räntekostnader	–1	0	–1	3
Bankavgifter	–150	–131	–150	–131
Dröjsmålsräntor	–9	–5	–9	–6
Ränta på pensionsmedel	–818	–473	–818	–473
Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar	–1 825	0	–1 825	0
Orealiserad värdeminskning finansiella instrument	–908	–48	–908	–48
Övriga finansiella kostnader	–13	–16	–13	–16
Summa	**–3 724**	**–673**	**–7 201**	**–4 450**
9 Dataprogram, ledningsrätter	**2022-12-31**	**2021-12-31**	**2022-12-31**	**2021-12-31**
Avskrivningstid 5 år				
Anskaffningsvärde	0	0	1 696	1 696
Ackumulerat anskaffningsvärde	*0*	*0*	*1 696*	*1 696*
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	0	0	1 378	1 347
Årets avskrivningar	0	0	11	31
Ackumulerade avskrivningar	*0*	*0*	*1 389*	*1 378*
Bokfört värde	**0**	**0**	**307**	**318**
Avskrivningstider (genomsnittliga år)	0	0		

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
10 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Avskrivningstid 10–50 år för kommunen och 10–100 år för koncernen				
Anskaffningsvärde	284 190	267 474	1 011 550	961 919
Årets anskaffning	12 382	16 716	28 058	44 363
Anskaffningsvärde på årets avyttringar	0	0	0	–602
Omfördelning pågående nyanläggning	0	0	31 176	6 206
Ackumulerat anskaffningsvärde	*296 572*	*284 190*	*1 070 784*	*1 011 886*
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	108 649	98 448	295 500	264 040
Årets avskrivningar	10 923	10 201	34 618	32 136
Ackumulerade avskrivningar på årets avyttring	0	0	0	–209
Ackumulerade avskrivningar	*119 573*	*108 649*	*330 118*	*295 967*
Bokfört värde	**176 999**	**175 541**	**740 666**	**715 919**
Avskrivningstider (genomsnittliga år)	25,8	25,8		
Fördelning av bokfört värde				
Mark	572	572	26 983	26 946
Verksamhetsfastigheter	8 011	7 994	545 267	521 998
Publika fastigheter	167 551	166 038	167 551	166 038
Fastigheter för annan verksamhet	865	937	865	937
Summa	**176 999**	**175 541**	**740 666**	**715 919**
11 Maskiner och inventarier				
Avskrivningstid 3–10 år				
Anskaffningsvärde	73 401	70 537	101 984	98 282
Årets anskaffning	3 926	4 379	5 367	5 228
Anskaffningsvärde på årets avyttringar	–1 053	–1 515	–1 053	–2 012
Anskaffningsvärde på årets korrigeringar	–1 775	0	–1 775	0
Omfördelning pågående nyanläggning	0	0	643	484
Ackumulerat anskaffningsvärde	*74 499*	*73 401*	*105 166*	*101 982*
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	61 259	58 893	77 090	73 639
Årets avskrivningar	3 808	3 850	5 429	5 430
Ackumulerade avskrivningar på årets avyttring	–1 053	–1 484	–1 053	–1 981
Ackumulerade avskrivningar på årets korrigeringar	–1 680	0	–1 680	0
Ackumulerade avskrivningar	*62 334*	*61 259*	*79 786*	*77 088*
Bokfört värde	**12 165**	**12 142**	**25 380**	**24 894**
Avskrivningstider (genomsnittliga år)	6,4	6,3		
Fördelning av bokfört värde:				
Maskiner	1 170	958	10 330	9 610
Inventarier	8 566	8 049	11 927	11 475
Fordon	1 922	2 576	2 305	3 119
Konst	400	400	711	531
Övriga maskiner och inventarier	107	159	107	159
Summa	**12 165**	**12 142**	**25 380**	**24 894**

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
12 Pågående nyanläggning				
Ingående nedlagda kostnader	0	0	52 566	32 057
Årets nedlagda kostnader	0	0	17 503	24 135
Omfördelning	0	0	–31 819	–6 697
Omfördelning, kostnadsförda	0	0	–23 566	1 527
Utgående nedlagda kostnader	**0**	**0**	**14 684**	**51 022**
13 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier				
Orsabostäder AB	35 393	35 393	0	0
Orsa Lokaler AB	39 448	39 448	0	0
Orsa Vatten och Avfall AB	12 000	12 000	0	0
Oreälvens Kraft AB	158	158	158	158
Dalarna Holding AB	10	10	10	10
Visit Dalarna AB	210	210	210	210
Inlandsbanan AB	170	170	170	170
Dalhalla Förvaltning AB	94	94	94	94
Diverse övriga aktier	116	118	616	618
Summa	*87 599*	*87 601*	*1 258*	*1 260*
Andelar				
Inlandsbanekommunerna ek för	30	30	30	30
Kommuninvest	3 540	3 540	3 540	3 540
Övriga andelar	25	26	73	74
Summa	*3 595*	*3 596*	*3 643*	*3 644*
Lån till Orsa SK multiskidbana	4 120	4 600	4 120	4 600
Kortfristig del av lån till Orsa SK	–400	–400	–400	–400
Kommuninvest förlagslån	1 362	681	1 362	681
Övriga långfristiga fordringar	0	0	658	581
Summa	*5 082*	*4 881*	*5 740*	*5 462*
Summa	**96 276**	**96 078**	**10 641**	**10 366**

Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening avser inbetalt andelskapital. Kommuninvest ekonomisk förening har därefter beslutat om insatsemissioner om sammanlagt 71 tkr för Orsa kommun. Orsa kommuns totala insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgick 2022-12-31 till 7 493 tkr varav särskild insats 3 260 tkr.

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
14 Exploateringsfastigheter				
Exploateringsfastigheter	7 131	6 438	7 131	6 438
Summa	**7 131**	**6 438**	**7 131**	**6 438**
15 Fordringar				
Barnomsorgsavgifter	76	458	76	458
Äldreomsorgsavgifter	281	101	281	101
Allmändebitering	2 889	4 380	1 663	2 896
Värdereglering osäkra kundfordringar	–62	–34	–499	–73
Förutbetalda kostnader	10 955	10 658	8 227	2 055
Upplupna intäkter	26 687	8 128	26 997	8 128
Övriga fordringar hos staten	28 740	26 201	28 740	26 206
Mervärdesskatt	2 361	4 250	2 361	4 250
Kortfristig del av lån till Orsa SK	400	400	400	400
Diverse kortfristiga fordringar	1 006	775	4 615	10 661
Summa	**73 333**	**55 317**	**72 861**	**55 082**
16 Kortfristiga placeringar				
Aktier Grönklittsgruppen AB	5	5	5	5
Kortfristig placering	59 250	60 156	59 250	60 156
Summa	**59 255**	**60 161**	**59 255**	**60 161**
17 Kassa och bank				
Kontantkassa	6	39	6	39
Växelkassor	4	4	4	4
Koncernvalutakonto Nordea	45 180	29 050	45 180	29 050
Handelsbanken	0	255	887	307
Swedbank	449	463	449	463
JAK Medlemsbank	0	250	785	1 035
Koncernvalutakonto Orsabostäder AB	8 713	–744	8 713	–744
Koncernvalutakonto Orsa Lokaler AB	2 398	5 432	2 398	5 432
Koncernvalutakonto Orsa Vatten och Avfall AB	–648	6 719	–648	6719
Summa	**56 102**	**41 468**	**57 774**	**42 305**
18 Eget kapital				
Årets resultat	26 866	32 829	34 493	43 497
Resultatutjämningsreserv	35 000	35 000	35 000	35 000
Övrigt eget kapital	274 399	241 570	351 683	308 092
Summa eget kapital	**336 265**	**309 399**	**421 176**	**386 589**

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
19 Avsättningar för pensioner				
Ingående avsättning till pensioner inklusive löneskatt	39 865	33 561	40 610	34 332
Nyintjänad pension	2 815	3 700	2 815	3 700
Årets utbetalningar	–898	–860	–911	–841
Ränte- och basbeloppsuppräkning	699	429	699	429
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	1 381	–33	1 381
Övrig post	–1 316	423	–1 316	378
Förändring löneskatt	315	1 231	315	1 231
Summa avsatt till pensioner inklusive löneskatt	**41 480**	**39 865**	**42 179**	**40 610**
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	*0*	*0*		
Tjänstemän	*0*	*0*		
Aktualiseringsgrad	*99 %*	*99 %*		
20 Uppskjutna skatteskulder				
Temporära skillnader föreligger i de fall tillgångars eller skulders redovisade respektive skattemässiga värden är olika. Temporära skillnader avseende följande poster har resulterat i följande uppskjutna skattefordringar och -skulder				
Fordran för kostnad avdragsgill				
kommande år	0	0	–213	–570
Skuld temporär skillnad byggnader	0	0	15 101	13 998
Skuld obeskattade reserver	0	0	2 305	1 642
Summa	**0**	**0**	**17 193**	**15 070**
21 Långfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut koncern Orsa Vatten	–	–	130 000	140 000
Skulder till kreditinstitut koncern Orsabostäder	–	–	108 600	108 600
Skulder till kreditinstitut koncern Orsa Lokaler	–	–	125 000	145 000
Periodiserade anslutningsavgifter Orsa Vatten	–	–	21 234	20 578
Skuld gatukostnadsersättning	7 000	7 000	7 000	7 000
Skuld anläggn/anslutningsavgifter	20 027	19 765	20 027	19 765
Varav anslutningsavgift stadsnät	*17 279*	*17 279*	*17 279*	*17 279*
Skuld investeringsbidrag	5 278	5 278	5 278	5 278
Ackumulerad upplösning investeringsbidrag	–22 591	–21 445	–22 591	–21 445
Varav upplösning anslutningsavgift stadsnät	*–16 479*	*–16 079*	*–16 479*	*–16 079*
Summa	**9 714**	**10 598**	**394 548**	**424 776**
Orsa Vatten och Avfall AB				
Genomsnittlig ränta (%)			*0,65*	*0,65*
Genomsnittlig räntebindningstid (år)			*3,3*	*3,9*
Lån som förfaller inom 1 år			*10 000*	*10 000*
Lån som förfaller inom 2–3 år			*32 000*	*32 000*
Lån som förfaller inom 4–10 år			*98 000*	*98 000*

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
Orsabostäder AB				
Genomsnittlig ränta inklusive derivat (%)			*1,30*	*1,40*
Genomsnittlig räntebindningstid (år)			*1,7*	*1,7*
Lån som förfaller inom 1 år			*68 600*	*20 000*
Lån som förfaller inom 2–3 år			*0*	*68 600*
Lån som förfaller inom 4–10 år			*40 000*	*20 000*
Orsa Lokaler AB				
Genomsnittlig ränta inklusive derivat (%)			*1,10*	*1,10*
Genomsnittlig räntebindningstid (år)			*2,7*	*2,4*
Lån som förfaller inom 1 år			*42 000*	*43 000*
Lån som förfaller inom 2–3 år			*0*	*42 000*
Lån som förfaller inom 4–10 år			*83 000*	*60 000*
Derivatinstrument				
Avtal om en så kallad ränteswap används av Orsabostäder AB och Orsa Lokaler AB för räntebindning och skyddar bolaget mot ränteförändringar. Genom säkringen erhåller bolagen en fast ränta och det är denna ränta som redovisas i resultaträkningen i posten finansiella kostnader och räntor på lån.				
Ränteswappar Orsabostäder AB			*0*	*468*
Ränteswappar Orsa Lokaler AB			*0*	*734*
Värdet motsvarar den kostnad som skulle uppstå om bolaget förtidsinlöste de framtida räntesäkringarna på balansdagen.				
22 Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	18 584	13 297	25 813	23 478
Pensionsskuld, individuell del	8 714	8 469	8 714	8 469
Semester- och ferielöneskuld	17 046	15 782	17 994	16 696
Löneskuld december	4 455	3 796	4 455	3 796
Övriga upplupna kostnader	22 645	20 473	26 039	27 177
Förutbetalda intäkter	6 346	7 062	11 156	10 788
Källskatt och löneavdrag	4 593	4 501	4 895	5 104
Momsskuld	0	0	6 974	987
Koncernvalutakonto koncernföretag	11 111	12 151	3 083	0
Övriga kortfristiga skulder	308	1 752	4 480	3 143
Summa kortfristiga skulder	**93 802**	**87 283**	**113 603**	**99 638**

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
23 Ansvarsförbindelser				
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner inklusive löneskatt	146 418	146 462	146 418	146 462
Årets utbetalningar	–6 492	–6 761	–6 492	–6 761
Ränte- och basbeloppsuppräkning	3 242	2 042	3 242	2 042
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	3 301	0	3 301
Nyintjänad pension	–2 336	367	–2 336	367
Övrig post	–374	1 015	–374	1 015
Förändring löneskatt	–1 446	–8	–1 446	–8
Summa anvarsförbindelse för pensioner inklusive löneskatt	**139 012**	**146 418**	**139 012**	**146 418**
Borgen för kommunens företag	363 600	393 600	–	–
Borgen för småhus och bostadsrätter	10 182	10 869	10 182	10 869
Övriga borgensförbindelser	5 952	5 922	7 378	7 339
Summa	*379 734*	*410 391*	*17 560*	*18 208*
Summa	**518 746**	**556 809**	**156 572**	**164 626**

Orsa kommun har i mars 1995 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2022-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Orsa kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2022-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 540 357 097 316 kronor och totala tillgångar till 537 006 752 858 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 406 468 969 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 403 349 731 kronor.

24 Ej likviditetspåverkande poster				
Av- och nedskrivningar	14 732	14 051	39 964	37 597
Avsatt till pensioner	1 299	5 716	1 253	5 690
Ränta på pensionsavsättning (inklusive löneskatt)	315	588	315	588
Realisationsvinster vid försäljning av diverse anläggningstillgångar	0	30	0	–59
Korrigering och utrangering av diverse anläggningstillgångar	94	0	94	398
Upplösning av investeringsbidrag	–1 146	–1 236	276	–1 236
Förändring av obeskattade reserver	0	0	392	611
Förändring av uppskjuten skatt	0	0	1 786	1 510
Övrigt	2	0	2	0
Summa	**15 296**	**19 149**	**44 082**	**45 099**
25 Exploateringsfastigheter				
Försäljning av exploateringsfastigheter	0	50	0	50
Exploatering	–693	–889	–693	–889
Summa	**–693**	**–839**	**–693**	**–839**
26 Kortfristiga placeringar				
Avyttring kortfristiga placeringar	0	12 644	0	12 644
Anskaffning kortfristiga placeringar	0	–28 000	0	–28 000
Värdereglering kortfristiga placeringar	906	48	906	48
Summa	**906**	**–15 308**	**906**	**–15 308**

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
27 Investering i materiella anläggningstillgångar				
Anskaffning enligt investeringsredovisningen	–16 307	–21 095	–42 056	–71 618
Summa	**–16 307**	**–21 095**	**–42 056**	**–71 618**
28 Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar				
Investeringsbidrag	262	0	262	0
Summa	**262**	**0**	**262**	**0**
29 Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
Avyttring av pågående arbeten	0	0	14 696	0
Diverse mindre avyttringar	0	0	0	89
Summa	**0**	**0**	**14 696**	**89**
30 Investering i finansiella tillgångar				
Aktieägartillskott Oreälvens Kraft	–1 825	0	–1 825	0
Värdereglering finansiella tillgångar	1 827	–15	1 751	–15
Summa	**2**	**–15**	**–74**	**–15**
31 Långfristiga fordringar				
Medlemsinsats Kommuninvest	–681	–681	–681	–681
Lån till Orsa SK multiskidbana	480	400	480	400
Andra långfristiga fordringar		0	0	–33
Summa	**–201**	**–281**	**–201**	**–314**

Driftredovisning 2022 Orsa kommun

(tkr)	2022						2021
	Utfall Intäkter	Utfall Kostnader	Budget Intäkter	Budget Kostnader	Avvikelse Netto	Utfall Netto	Utfall Netto
Kommunfullmäktige	230	–2 670	162	–2 965	363	–2 440	–2 362
Kommunstyrelse	2 728	–36 270	2 207	–36 778	1 029	–33 542	–28 535
Utskott för strategi	12 896	–33 258	12 249	–33 729	1 118	–20 362	–20 423
Utskott för samhälle	24 257	–72 088	18 904	–66 163	–572	–47 831	–44 106
Utskott för lärande	21 589	–187 423	18 652	–192 159	7 673	–165 834	–163 606
Utskott för omsorg	43 807	–213 584	26 586	–194 958	–1 405	–169 777	–167 405
Miljönämnd	14 519	–16 101	14 150	–16 226	494	–1 582	–1 580
Byggnadsnämnd	1 907	–6 296	2 447	–7 789	953	–4 389	–5 004
Justeras: Poster som ej är hänförbara till styrelse/utskott/nämnder men som ingår i verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	–9 562	–6 693	–13 720	–4 460	1 925	–16 255	–16 357
Verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	**112 371**	**–574 383**	**81 637**	**–555 227**	**11 578**	**–462 012**	**–449 378**

Kommentar: Inga tilläggsanslag har tilldelats under året.

Kommunfullmäktiges överskott härör från KF, revision och valnämnd.
Kommunstyrelsens överskott förklaras i första hand av överskott i kommunchefens utvecklingsmedel och kommunikations uppskjutna projekt med "Min digitala arbetsplats".

Utskott för strategi redovisar överskott på grund av lägre personalkostnader till följd av vakanser och sjukdom.

Utskott för samhälle redovisar överskott för näringsliv, integration och fastigheter samtidigt som infrastruktur och fritid redovisar stora underskott, bland annat på grund av höga elkostnader och dyrt gatuunderhåll.

Lärande redovisar ett stort överskott till följd av högre intäkter, lägre personalkostnader inom för- och grundskola samt att gymnasiet redovisar ett stort överskott för både 2021 och 2022.

Omsorgen redovisar ett stort underskott för äldreomsorgen (hemtjänsten och Orsagården), vilket förklaras av högre personalkostnader på grund av hög sjukfrånvaro. Höga kostnader för IFO började redan 2021 och ser ut att fortsätta 2023. Områden inom omsorgen som visar överskott är HS-enheten, LSS, ekonomiskt bistånd och administration.

Miljö- och byggnadsnämnden har under året haft sjukfrånvaro och vakanta tjänster.

Investeringsredovisning 2022 Orsa kommun

(tkr)	2022						2021
	Anslag	Ombudge-terat	Tilläggs-anslag	Totalt anslag	Utfall	Avvikelse	Utfall
Kommunstyrelse	0	744	0	744	0	744	0
Utskott för strategi	550	200	0	750	985	– 235	200
Utskott för samhälle	19 100	4 753	0	23 853	13 467	10 386	17 281
Varav stadsnät	*5 000*	*3 000*	*0*	*8 000*	*3 941*	*4 059*	*8 912*
Varav gator samt gatubelysning	*9 700*	*1 303*	*0*	*11 003*	*7 486*	*3 517*	*5 586*
Utskott för lärande	2 600	400	0	3 000	1 855	1 145	1 894
Varav IT	*1 500*	*0*	*0*	*1 500*	*1 461*	*39*	*1 161*
Utskott för omsorg	1 000	1 000	0	2 000	0	2 000	1 720
Varav fordon	*0*	*1 000*	*0*	*1 000*	*0*	*1 000*	*1 147*
Miljönämnd	0	0	0	0	0	0	0
Exploateringsfastighet	1 000	1 587	0	2 587	693	1 894	889
Summa	**24 250**	**8 684**	**0**	**32 934**	**17 000**	**15 934**	**21 984**

Kommentar:

2022-12-31 pågick följande större projekt

	Totalt anslag	Upparbetad utgift
Stadsnät	78 901	120 942
Exploatering Lisselhed	26 060	5 861
Samförläggning VA och vägbelysning	11 300	14 666

Kommunstyrelsen

Budgeterade investeringar har inte utnyttjats under året. Ombudgetering kommer att ske till 2023 för att användas till projektet med Hypergene.

Utskott för strategi

Investeringar har skett i ljud och bild till kommun- och tingssal. Köksutrustning i form av diskmaskin och ugnar har anskaffats.

Utskott för samhälle

Av årets 14 mnkr som investerats avser 4 mnkr stadsnätet, 7 mnkr gator, cykelvägar och belysning, 2 mnkr friluftsliv och ishall samt 0,7 mnkr exploatering Lisselhed. Samhälle har äskat om ombudgetering motsvarande 7 mnkr till 2023.

Utskott för lärande

Större delen av årets investeringar avser IT-utrustning. Äskad överföring till 2023 är 0,3 tkr och avser utemiljö till förskola på Kyrkbyn.

Utskott för omsorg

Omsorgen har inte gjort några investeringar 2022, men det har beställts sex elbilar vilka kommer att levereras 2023, äskad ombudgetering uppgår till 3 mnkr.

DocuSign Envelope ID: 0D55A5C1-C3F9-4971-8444-853CE6E9DE33

Revisorerna i Orsa kommun

2023-04-27

Till
Fullmäktige i Orsa kommun
organisationsnummer 212000-2189

Revisionsberättelse för år 2022

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunstyrelsen, nämnderna och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vi ska bedöma om årsredovisningens resultat är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som kommunfullmäktige beslutat om.

Genom utsedd lekmannarevisor i Orsa kommuns helägda bolag har även verksamhet och intern kontroll i dessa bolag granskats.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse”.

Revisorerna ser allvarligt på de brister i kommunstyrelsens uppsiktsplikt som framkommit i granskning av överförmyndaren samt att dennes uppföljning och kontroll av verksamheten varit bristfällig. Vi konstaterar att det efter granskningens genomförande riktats kritik mot verksamheterna efter tillsyn av Länsstyrelsen. Denna kritik ligger i linje med brister som vi identifierat i vår granskning. Revisionen kommer med anledning av detta att bevaka utvecklingen så att förbättringsåtgärder vidtas.

Vi bedömer att kommunstyrelse och nämnder i Orsa kommun i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer, trots ovanstående, att kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

DocuSign Envelope ID: 0D55A5C1-C3F9-4971-8444-853CE6E9DE33

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige uppställt.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen delvis är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelse och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa.

Vi tillstyrker att kommunens årsredovisning för 2022 godkänns.

Orsa kommun 27 april 2023

DocuSigned by:
84322FD1ED6249F...
Elsmari Laggar Bärjegård

DocuSigned by:
Susanne Andersson
F615123509EA46D...
Susanne Andersson

DocuSigned by:
Kåre Olsson
A72E41AE81C6459...
Kåre Olsson

DocuSigned by:
Elisabeth Langran
4DFB3DD3306B41B...
Elisabeth Langran

Bilagor:

Revisorernas redogörelse

Granskningsrapporter för lekmannarevision

Revisionsberättelse för Brandkåren Norra Dalarna

Ekonomisk redovisning verksamheterna

Ekonomisk översikt Kommunfullmäktige

Driftredovisning (tkr)	2022			2021	2020
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Kommunfullmäktige	298	425	127	334	300
Kommunalt partistöd	357	377	20	357	357
Revision	697	750	53	725	649
Valnämnd	65	200	135	7	1
Överförmyndare	623	646	23	561	436
God man och förvaltare	400	405	5	378	391
Summa	**2 440**	**2 803**	**363**	**2 362**	**2 134**
Budgetavvikelse				332	454

Ekonomisk översikt Kommunstyrelse

Driftredovisning (tkr)	2022			2021	2020
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Politisk verksamhet	10 211	10 558	347	7 983	7 604
varav medel till KS förfogande	*7 463*	*7 467*	*4*	*4 507*	*4 837*
Kommunchef	10 882	11 466	584	9 485	8 896
Ekonomi	5 448	4 901	–547	4 887	4 466
Personal	2 635	2 768	133	2 517	2 819
Löneservice	1 777	1 830	53	1 603	1 543
Kommunikation	2 589	3 048	459	2 060	1 992
Summa	**33 542**	**34 571**	**1 029**	**28 535**	**27 320**
Budgetavvikelse				680	1 225

Ekonomisk översikt Utskott för strategi

Driftredovisning (tkr)	2022			2021	2020
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Utskott för strategi	11	0	–11	7	1
VO-chef service och utveckling	2 717	2 565	–152	2 992	3 140
Gemensamt stöd	4 531	5 006	475	6 810	6 026
Administrativt stöd	4 955	5 775	820	5 298	4 493
Utredning och utveckling	1 900	1 663	–237	1 764	1 923
Kostenhet	3 673	3 977	304	3 552	2 413
Intendent	2 575	2 494	–81		
Summa	**20 362**	**21 480**	**1 118**	**20 423**	**17 996**
Budgetavvikelse				99	1 871

Ekonomisk översikt Utskott för samhälle

Driftredovisning (tkr)	2022			2021	2020
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Utskott för samhälle	90	100	10	66	66
VO-chef samhälle	2 123	2 022	–101	2 010	1 973
Näringsliv	3 527	4 442	915	3 348	2 242
Integration	–879	–400	479	–548	–336
Arbetsmarknad	5 998	5 958	–40	5 763	6 083
Infrastruktur	17 351	15 589	–1 762	13 857	13 644
Skog och mark	777	576	–201	–291	–410
Fastighet	470	1 221	751	995	2 015
Kultur och bibliotek	6 933	6 888	–45	6 515	6 136
Fritid	11 441	10 863	–578	12 391	10 490
Summa totalt	**47 831**	**47 259**	**–572**	**44 106**	**41 903**
Budgetavvikelse				1 347	2 611

Ekonomisk översikt Utskott för lärande

Driftredovisning (tkr)	2022			2021	2020
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Utskott för lärande	264	278	14	114	88
Musikskola	4 492	4 728	236	4 638	4 596
Förskola	35 603	36 904	1 301	33 439	32 527
Grundskola/fritids	79 030	81 696	2 666	78 600	78 950
Grundsär	3 775	1 900	–1 875	2 240	1 421
Gymnasieskola	37 555	41 000	3 445	39 159	39 496
Insatser barn och unga	101	0	–101	99	75
Administration	4 914	5 474	560	5 217	5 298
Ej fördelade medel	100	1 527	1 427	100	100
Summa totalt	**165 834**	**173 507**	**7 673**	**163 606**	**162 551**
Budgetavvikelse				5 899	2 778

Ekonomisk översikt Utskott för omsorg

Driftredovisning (tkr)		2022		2021	2020
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Utskott för omsorg	255	326	71	49	79
Färdtjänst	861	980	119	562	808
HS-enhet	13 434	16 475	3 041	14 102	14 338
Äldreomsorg	81 439	75 769	–5 670	75 454	74 661
Socialpsykiatri	3 599	2 300	–1 299	2 294	2 176
LSS	24 864	28 538	3 674	27 989	28 001
Individ- och familjeomsorg	12 457	11 491	–966	12 182	10 733
Insatser vuxna	4 852	2 510	–2 342	3 946	3 368
Insatser barn och ungdom	8 301	6 597	–1 704	8 944	5 474
Ekonomiskt bistånd	5 789	7 030	1 241	7 070	7 014
Familjerätt/familjerådgivning	1 530	1 641	111	1 498	1 468
Flyktingmottagning	–1 604	–1 200	404	–1 312	–1 319
Administration	13 986	15 715	1 729	14 504	14 456
Ej fördelade medel	0	200	200	0	0
Summa verksamhet	**169 763**	**168 372**	**–1 391**	**167 282**	**161 257**
Projekt	14	0	–14	123	–178
Summa totalt	**169 777**	**168 372**	**–1 405**	**167 405**	**161 079**
Budgetavvikelse				–4 103	–520

Ekonomisk översikt Miljönämnd

Driftredovisning (tkr)		2022		2021	2020
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Miljönämnd	116	145	29	133	148
Energirådgivning	0	0	0	0	8
Administration miljö och hälsa	1 119	1 205	86	829	920
Livsmedel	110	92	–18	168	161
Miljötillsyn	–5	346	351	52	433
Kalkning	99	139	40	134	115
Naturvård	143	149	6	264	176
Summa	**1 582**	**2 076**	**494**	**1 580**	**1 961**
Budgetavvikelse				326	–89

Ekonomisk översikt Byggnadsnämnd

Driftredovisning (tkr)		2022		2021	2020
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Byggnadsnämnd	111	157	46	112	115
Stadsbyggnad administration	1 509	1 382	–127	1 326	1 126
Bygglov	741	463	–278	442	728
Planer	554	1 791	1 237	1 672	690
Översiktsplan	0	0	0	221	0
Karta, mät, GIS	808	992	184	760	855
Bostadsanpassning	666	557	–109	471	577
Summa	**4 389**	**5 342**	**953**	**5 004**	**4 091**
Budgetavvikelse				–592	–84

Produktion: Fernemo Information & Grafik AB
Anette Ivarsson, layout

ORSA KOMMUN

Box 23, 794 21 Orsa
0250-55 21 00
orsa.kommun@orsa.se